Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 7 (20. 274) • 1989 йил 8 январь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

Хўжалик ҳисоби: тажриба ва муаммолар

ЕНГИЛ САНОАТНИНГ ОҒИР ТАШВИШЛАРИ

✦ Ҳар гал кийим-кечак магазинига кирсангиз шундай ҳолатни кўришингиз мумкин: расталар ранг-баранг маҳсулотларга тўла, лекин кўпгина харидорлар улар ёнидан эътиборсиз ўтишади. Айримлари сотувчидан дидларига мос кийимнинг қачон келишини сўраб-суриштиришади...

Рости, бундай манзарани кузатиш осон эмас. Негаки, ўша расталарда турган маҳсулотлар биз ва минглаб ҳамкасбларимиз томонидан тайёрланган, уларни тикишга меҳнатимиз, умримизнинг бир бўлаги сарфланган. Шу боис юрагим ачишади. Меҳнатинг қадр топишини, кишилар биз ишлаб чиқарган кийимларни интиқлик билан кутишларини, излаб юришларини истайсан. Ҳозир бизнинг коллективимиз учун бу маҳсулотга эришиш шунчаки орзу эмас.

1987 йил январидан тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмамиз хўжалик ҳисобида меҳнат қила бошлади. Лекин ҳамма соҳалар бўйича қолоқликка тушиб қолинган эди. 1986 йили у пландагига нисбатан 2,1 миллион сўмлик кам маҳсулот ишлаб чиқарган. Яна давлатдан 2 миллион сўм қарзи бор, омборларда 3 миллион сўмдан ортиқ сифатсиз хом ашё ва қайтарилган маҳсулотлар чанг босиб ётар эди. Цехларда 150 нафардан зиёд тикувчи етишмасди. Бунинг устига жарима устига жарима.

Маъмурият, партия, касаба союз комитетлари билан колоқлик сабабларини таҳлил қилди. Бу, биринчи навбатда, хўжалик ҳисобига ўтишга кадрларнинг тайёр эмаслигини кўрсатди. Оқибатда тайёрлов ва кийимларни бичиш цехлари қувватли ишламас, маҳсулот сифати талабга тўла жавоб бермасди. Хива ва Янгиариқдаги филиаллар хом ашёга ёлчимай тез-тез иш тўхтаб қоларди. Иккинчидан, бош корхона биноси 1937 йилда қурилган. Замонавий ускуналар ўрнатиш учун имконият йўқ. Учинчидан, кейинги йилларда сифатга эътибор сусайиб, маҳсулот нархини кўтаришга берилиб, сифат унутиб қўйилди. Харидор талаб этган кийимлар тайёрланмади.

Раҳбариятимиз ана шу муракаб томони — энди, авалгидай, министрликдан иқтисодий ёрдам кутиш йўқ. Социал-маданий ва маиший соҳага кетадиган сарф-харажатларни ҳам ўзимиз топган фойдамиз ҳисобидан қилишимиз зарур. Даставвал, эътиборни шарт-шароит яратишга қаратдик. Тез орада янги техника ва ускуналар келтирилди. Бу ерда кўл меҳнати қарийб 50 процентга енгиллашди, янги бобил-усулларга ўтилди. Бичишчилик цехи ўз кучимиз билан тўла реконструкция қилинди, янги ишлаб чиқариш майдонлари фабрикаларимизнинг хом ашёсиз бекор туришига чек қўйилди. Тикув цехида ҳам шундай тадбир амалга оширилди. Цехларда дам олиш хоналари ташкил этилди, чойхона, нонвойхона ишга туширилди.

Харидорлар талабини яхшироқ ўрганиш, уларга бевосита хизмат кўрсатиш учун тажриба цехи очиб, кишиларга ательедаги каби буюртмалар асосида хизмат кўрсатишни йўлга қўйдик. Бу ишлаб чиқаришни харидорлар талаби асосида ташкил этишга имкон туғдиряпти. Масалан, ўтган йили ёзда спорт шимига талаб кучайиб қолди. Цех тезда унинг янги моделини тайёрлади ва ишлаб чиқаришга жорий қилди. Пировардида, бундан 400 минг сўм наф кўрдик. Боғотдаги янги филиалимизда эса арзон нархдаги ишчибоп шимлар тайёрлаш йўлга қўйилди. Нархи 5 сўм, сифати ҳам ёмон эмас. Бу маҳсулотимиз ҳам пештахталарда узоқ туриб қолмаяпти.

Хўжалик ҳисоби тежамкорликни, ҳар бир тийинни оқилона сарфлашни, корхонани кишилар эҳтиёжини ҳисобга олиб бошқаришни тақозо қилади. Биз шундай иш юритяпмиз. Ҳозир планлар бажарилаяпти, шартнома бўйича маҳсулот етказиб бериш таъминланди. Энг асосийси, одамларнинг ишга муносабати ўзгарди, маҳсулот сифати ошди. Бу катта йўлдаги илк қадамлар эканлиги маълум.

Бу катта йўлдаги илк қадамлар эканлиги маълум. Уларни янада ривожлантириш, хом ашё билан таъминлашни яхшилаш зарур. Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатадики, ҳозирги шароитда бирлашмамиз маҳсулотини кўпайтиришга имконият бор.

Сифат масаласини олайлик. Аҳволни яхшилаш фақат бизга боғлиқ эмас. Бизга етказиб берилаётган хом ашёнинг сифати талабга жавоб бермаяпти. Яқинда ГФРдан янги уч линиянинг ишга туширилиши ҳам кутилмоқда.

...ишимиз. Ҳозир ҳам корхонамизнинг аҳволи маҳсулот ҳажми бажарилиши ёки удданмаслиги билан чамбарчас боғлиқ бўлиб турибди. Бироқ юқоридан тазйиқ кўрсатиш усули ҳануз давом этаётганлиги кишини ташвишга солади, айрим ҳолларда боши берк кўчага олиб бориб қўяди. Биз аввалги йили шундай аҳволга тушдик. 1987 йилги планга мувофиқ бирлашмамиз 38,5 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаши керак эди. Апрель ойига келиб, республика Енгил саноат министрлиги 900 минг сўм, область ижроия комитети 600 минг сўм қўшимча план берди. Рад қилдик. Лекин дардимизни ҳеч ким тинглашни истамади. Бу қўшимча планлар на фонд, на ресурслар билан таъминланган эди. Оқибати маълум. Биз истеъмолчиларга 3 миллион сўмлик жарима тўлашга мажбур бўлдик. Коллективнинг меҳнат кенгаши бу хусусда мурожаат қилмаган юқори ташкилот қолмади. Афсуски, нотўғри берилган план ва унинг ҳисобига биз тўлайдиган жаримани ҳозиргача ҳеч ким зиммамиздан олиб ташлагани йўқ.

Яна бир долзарб масала бор. Нормативга кўра, олинган фойданинг атиги 28 проценти коллективимизда қолади. Ана шу ҳисобдан ишлаб чиқаришни янги техника, технология билан қуроллантиришимиз, иш ва дам олиш шароити яратишимиз, социал соҳани ривожлантиришимиз керак. Бу жуда оз. Ваҳоланки, фойданинг кўп қисмини ўзимизда қолдиришга эҳтиёж катта.

Тажриба янги шароитда ишлашга ўтиш билан ... коллектив ...

Бу эса магазинга кирган харидорнинг биз тайёрлаган кийимни чиройли, сифатли, ... кийишига олиб келади.

Ж. САЛИМОВ,
Урганч тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори.

XII БЕШ ЙИЛЛИК

1989: ДАСТЛАБКИ ИШ ҲАФТАСИ ТУГАДИ

Йилни яхши бошлаганлар

АНДИЖОН. Хўжаобод районидаги «Россия» колхози чорвадорлари гўшт ва сут тайёрлаш планларини муддатидан илгари ошириб адо этишди, давлатга 118 тонна гўшт, 118,5 тонна сифатли сут етказиб беришганди. Бироқ меҳнат зафарларини қўлга киритишда бўрдоқичиларнинг ҳиссаси бор. ... Маҳмалиев, В. Хусанов, А. Араповлар катта ҳисса қўшдилар. Колхозда ҳозир давлатга гўшт топшириш қизғин давом этмоқда.

Шунингдек, хўжалик сигир соғарлари ҳам планда белгиланган 600 тонна сутни ҳам бул пунктларига топширдилар. Чорвадорлар Янги йилнинг дастлабки кунларида ҳам ғайрат билан ишлаб, юқори самарадорликка эришишияпти. Уларнинг ниятидеҳқонларнинг ...

Р. ЖУМАНИЁЗОВА.

ҚАШҚАДАРЁ. Яккабоғ районидаги «Коммунист» совхозида кейинги пайтда чорвачилик катта эътибор берилаяпти. Буни 1988 йилда эришилган муваффақиятлар кўрсатиб турибди. Қорамоллар сони 1263 бошга етди, сигирлар 320 бошга етди. Моллар зот яхшиланиб бормоқда. Сигирлардан 352 бош бузоқ олинди.

Айниқса, 1988 йил якуни кўнгилли бўлди. Давлатга 480 тонна ўрнига 600 тонна сут топширилди. Бу — ўтган йилга нисбатан 198 тонна кўп сут соғиб олинди, демакдир. Совхозда ем-хашак мўл-кўл жамғарилган. 11775 центнер сомон, 8201 центнер беда пичани, 9406 центнер силос, 1000 центнер дон, 724 центнер табиий пичан, 529 центнер бугдой бермак, 217 центнер арпа ва бошқа озуқалар қишлов жойлари келтириб қўйилган айни кунларда маҳсулдорликни оширишга имконият яратилди.

Ш. МАҲМУДОВ.

ТОШКЕНТ. Оҳангарон районидаги Охунбобоев номли, «Озод» совхозлари сут тайёрлаш планларини муддатидан илгари ошириб бордилар. Охунбобоевликлар 8 минг тулрок сут сотиб олдилар. ... Ж. Нурматов, Г. Хусанов, А. Хасанов, З. Пайзиев, Б. Ерлоев сингари миришкорлар меҳнат зафарларини қўлга киритдилар. Бу ютуқ чорвадорлар бошқа ... қизғин тус олган.

У. МУҲАМЕДОВ.

Экипаж довруғи

✦ Учувчи бўлмасида чироқ ёнди. Парвозга рухсат берилди. Мотор ишга тушиб, двигателлар ҳаракатга келди. Пўлат қуш ердан самога кўтарилди...

Экипаж аъзолари навбатдаги парвоз ҳам кўнгилдагидек якунланишини қалбдан ҳис этиб турганлиги билан шунингдек, у қадар уларнинг айрим ишлари Сафар давомида ҳамроҳларини қайта кўз ташланади. Босиб ўтиладиган йўл улар учун таниш. Вақт эса етарли... Графикдаги вақт тўғри. Ҳар бир ... юки манзилга етказиб берилди.

МИ—8 экипажи командири А. Тонконоженко, иккинчи учувчи А. Диков, бортмеханик В. Мусияченко бир-бирларини навбатдаги муваффақиятли парвоз билан муборабод этишди. Улар 1989 йилни шундай бошлашди.

Бу экипаж аъзоларининг номини авиаотрядда ҳурмат билан тилга олишади. Ўтган йили аргилли меҳнат ютуқларини қўлга киритишди. Энг муҳим объектларга юклар ўз вақтида етказиб берилди. Оренбург-Ямбург темир йўли бунёдкорларига азалий ёрдам кўрсатилди. 41 минг килограммдан зиёд ёнилғи тежаб қолинди. Мусофирларга ... деган фахрли номга сазовор бўлинди.

Суратлара: 1. Ўзбекистон Гражданлар авиацияси бошқармаси Сергели бирлашган авиаотряднинг командири А. Тонконоженко. 2. Йўл сафари баланд қоялар узра турди.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ фотолари (ЎзТАГ).

Ижарани жорий этиш йўлидан

КАДРЛАРНИ КОЛЛЕКТИВ ТАНЛАБ ОЛАДИ

● Андижон областидаги «Савай» совхоз-техникуми бригадири Қодиржон Иброҳимов иш бошлаганидан буён ўз бригадаси ҳамда ўзи ҳақида шунақа фикрлар ... бригадасида. Буннинг сабаби Қодиржон бошчилигидаги коллективнинг иқтисодий базаси мустаҳкамлигидир.

— Роса бир йил муҳаддам биз давлатдан саккиз ярим минг сўм қарздор эдик, — деб ҳикоя қилади бригадир. — Ўшанда пахта тайёрлаш топшириғини бажардик, эгалладик. Лекин ... олинмаган эдим. Чунки бухгалтерияда бир ой ишлаганлардан сўнг бригадага бошчилик қилишни мени зиммамга юклатиб, ... 55 минг сўмлик маҳсулот етиштирилди. ... кийинчиликлар ...

Ҳар ишончим комил эди. Мулкдир иқтисодий ... бошқача қараш, резервларни излаб топишга мажбур қилди.

Ана ўшанда бригадир Субҳон Бурхонов билан узоқ маслаҳатлашдик. Бригадада ... 30 центнер пахта олинди. Сабзавот, полиз экинлари ва озуқа экинлари майдонларидан ҳам мўл ҳосил олинди. Бу эса 165 минг сўмлик даромадни таъминлади.

Бригадамиз бошқа аъзоларининг ҳам кўпчилиги ... Натижада ... шартномасига кўра ...

Мана энди ижара асосида ишлашга дастлабки йил якунлари чиқарилди: 61 гектар ерларнинг ҳар гектаридан 30 центнер пахта олинди. ...

Ишни қабул қилиш тўғрисидаги аризаларни эса бригада кенгаши кўриб чиқади.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

6 январь куни КПСС Марказий Комитетида фан ва маданият арбоблари билан учрашув бўлди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Фикрлашувда: СССР Фанлар академиясининг президенти Г. И. Марчук, ёзувчи Б. И. Олейник, РСФСР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси С. В. Михалков, шоир Я. Я. Петерс, СССР Фанлар академияси Давлат ва ҳуқуқ институтининг директори В. Н. Кудрявцев, ёзувчи Д. А. Гранин, композитор Г. В. Свиридов, ёзувчи А. М. Адамович, «Огонёк» журналининг бош редактори В. И. Коротич, болалар музикали театрининг бадиий раҳбари, режиссёри Н. И. Сац, «Молодая гвардия» журналининг бош редактори А. С. Иванов, шоир Е. А. Евтушенко, СССР Фанлар академияси Экономика институтининг директори, академик Л. И. Абалкин, «Дружба народов» журналининг бош редактори С. А. Баруздин, академик Н. Н. Моисеев, ёзувчи И. П. Друцэ, СССР Кинематографчилари союзи правлениесининг секретари, кинорежиссёр Р. А. Быков, СССР Фанлар академияси АҚШ ва Канада институтининг директори, академик Г. А. Арбатов, «Знамя» журналининг бош редактори Г. Я. Бакланов, ёзувчи В. П. Астафьев, РСФСР театр арбоблари союзи правлениесининг раиси М. А. Ульянов, «Новый мир» журналининг бош редактори С. П. Залыгин, Арманистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Р. К. Ованесян қатнашдилар.

Учрашувни М. С. Горбачев якунлади.

Учрашувда Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Н. И. Рыжков, Н. Н. Слюньков, Э. А. Шеварднадзе, А. В. Власов, А. И. Лукьянов, Ю. Д. Маслюков, Г. П. Разумовский, Н. В. Талызин, Д. Т. Язов, О. Д. Бакланов ўртоқлар иштирок этдилар.

Учрашув ҳақидаги батафсил ахборот матбуотда эълон қилинади.

(ТАСС).

МАШҒУЛОТ БЎЛИБ ЎТДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия-хўжалик активлари сиёсий семинарининг машғулоти бўлди.

КПСС Марказий Комитети Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг вице-президенти, иқтисод фанлари доктори, профессор В. И. Степанов тинглаовчилар ҳузурида «Совет иқтисодиётининг ... бошқаришнинг ... масалалари» мавзуида ... қилди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-Ленинизм институти секторининг мудири, философия фанлари доктори, профессор Э. А. Баграмов ўз нутқини ... масалаларига бағишлади.

(ЎзТАГ).

700412—счётга

Ўзбекистон меҳнаткашлари зилзиладан зарар кўрган Арманистон аҳолисига ёрдам сифатида ўтказаётган ёрдам пули тобора кўпайиб бормоқда. 7 январь эрталабгача 700412-счётга тушган ёрдам пули тўрт миллион беш юз тўққиз минг етти юз сўмга етди.

Жумладан айни бир банкиларимиз ... 136 минг 100 сўмни, меҳнат коллективлари ... 35 миллион 454 минг 600 сўмни ташкил этди.

(ЎзТАГ).

26-март — СССР халқ депутатлари сайлови куни

СССР Олий Советида кенгаш

6 январь куни СССР Олий Совети Президиумида иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советлари Президиумлари, ўлка ва область Советлари ижроия комитетлари секретарларининг СССР халқ депутатлари сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш масалаларига бағишланган кенгаши бўлди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов қилди.

Мамлакатда авж олиб кетган сайлов кампанияси партия белгилаган сиёсий ислоҳотни амалга ошириш ...

муҳим йўли бўлиб, бу кампания ижтимоий муносабатларнинг ... А. И. Лукьянов ҳамма жойда «СССР халқ депутатларининг сайлови тўғрисида»ги СССР Қонуни ... сайлов кампаниясининг бориши ... демократик ... ҳал қилиш ... давлат ва жамоат ишларини ... кампанияни ... ташкилий ... сайловчиларнинг ... ҳам ...

Сайлов кампаниясининг ҳозир ўтказилаётган босқичи ... кўрсатмоқда.

...

Советларнинг вазифалари мажмуасида одамларнинг ... ҳақида ...

Кенгашда ишида СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Т. Н. Менteshашвили, СССР Олий Совети Президиуми Секретари Т. Н. Менteshашвили, СССР Халқ депутатлари Марказий сайлов комиссиясининг раиси В. П. Орлов, шу комиссия секретари Ю. Н. Рыжков қатнашдилар.

(ТАСС).

Касаба союзлар тавсияси

✦ Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг президиуми касаба союзлари область Советларининг тақдимномаларини кўриб чиқиб, СССР касаба союзлари ВЦСПСдан ... номзодларини тавсия қилди.

✦ Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг президиуми касаба союзлари тармоқ республика комитетларининг таклифларини ҳам кўриб чиқди ва СССР касаба союзларидан СССР Халқ депутатлигига бир гуруҳ номзодларни кўрсатиш ҳақида тавсия этди. ... СССР касаба союзлари Пленуми ... қарор қилди.

Наказ: тинчликни ҳимоя қилиш

✦ Тинчликни ҳимоя қилиш ўзбекистон комитети республика тинчлик фонди ... СССР Халқ депутатлигига номзод ... Советлар тинчлик комитети ... СССР Халқ депутатлигига номзод ... ташкилотлари ... Тинчлик ... ҳимоя қилиш ... қилдилар.

Мажлис қатнашчилари ... қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИ КОМИССИЯСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси комиссиясининг 6 январь куни бўлиб ўтган навбатдаги амалий мажлисида иттифоқ ва республика министрликлари ҳамда идоралари олдига зилзиладан зарар кўрган районлар барча аҳолисини ишга жойлаштириш, вайрон бўлган корхоналарни тиклаш ва реконструкциялаш, шимолий Арманистонда зилзилагача мавжуд бўлган ишлаб чиқариш ҳажмларига эришиш вазифаси қўйилди. Мажлисни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Ю. П. Баталин олиб борди.

Комиссия биринчи навбатда турган ана шу учта вазифадан келиб чиқиб, зилзила оқибатларини тугатиш ва саноат, қишлоқ хўжалиги, транспорт, савдо, алоқа, уй-жой-коммунал хўжалиги, социал таъминот турли тармоқларини ривожлантиришнинг перспектив программаларини кўриб чиқишга киришди. Барча корхоналарда янада мукаммал технологик жараёнларни жорий этиш режалаштирилмоқда. Шу билан бирга меҳнат шароити ва экология вазиятини яхшилаш мақсадида корхоналар реконструкция қилинади.

Совуқ тушганлиги зилзиладан зарар кўрган районлар аҳолисини иссиқ вагонлар ва уйчалар билан таъминлаш муаммосини кескинлаштирди. Комиссия СССР Темир йўллар министрлигига ана шу юклар ортилган составларнинг ўтказилишини алоҳида контрол остига олишни топширди. Офат рўй берган зона аҳолисини биринчи галда иссиқ уй-жой билан таъминлаш зарурлиги таъкидланди.

Давлат агросаноат комитетининг вакили зилзила оқибатларини тугатишда қатнашаётган бир қанча ташкилотлар белгиланган тартибни бузиб, ҳайдаладиган ерларни эгаллаб турганлигини мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган аҳвол, деб атади. Комиссия офат рўй берган районлардаги штабларга, ташкилотлар ва корхоналарга ердан фойдаланиш тўғрисидаги қонунларга қатъий риоя этишни, ахлат ташланишига, қишлоқ хўжалигида фойдаланишга яроқли бўлган территорияларни яроқсиз ҳолга келтирадиган ишлар амалга оширилишига йўл қўймасликни топширди. Арманистон ССР Министрлар Совети ерларни қайтариб олишга оид ишлар мувофиқлаштирилишини таъминлаши зарур. Баҳоргача ана шу барча ҳайдаладиган ерлар уюмлар ва ахлатлардан тозаланиши керак.

Мажлисда баҳорги дала ишлари бошлангунга қадар зилзила зонасидаги 92 минг гектар суғориладиган ерни экин ишларига қайтадан тайёрлаш зарурлиги таъкидланди. Бу республикадаги суғориладиган ерлар умумий майдонининг учдан бир қисмини ташкил этади. Табиий офат 300 километрдан ортиқ суғориш каналларини, бошқа кўпгина гидротехника объектларини қисман ёки бутунлай вайрон қилди. Уларни жадал қайта тиклаш — жуда катта халқ хўжалик аҳамиятига молик вазифадир.

Инвалид бўлиб қолган кишилар анча кўпайганлиги — зилзиланинг фожиали оқибатларидан биридир. Улар фақат пенсия таъминотига эмас, шу билан бирга протезларга ҳам муҳтождирлар. Ана шу мақсадда Арманистонда протез корхонаси реконструкция қилинади. Корхонада ГФРдан келган мутахассислар ёрдамида телескопик протезлар ишлаб чиқарила бошланади. Комиссия республика Социал таъминот министрлигига мазкур соҳадаги барча масалаларни қатъий контрол остига олишни топширди.

Мажлис ишида комиссия аъзоси, Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари С. Г. Арутюнян иштирок этди.

(ТАСС).

ҚИШ ФАСЛИ — ИШ ФАСЛИ

Ўлкамизда янги йил одимлаяпти. Аммо қишлоқ хўжалик ишлари ўтган йилнинг кузидаёқ бошланган, дала меҳнаткашлари 1989 йил мўл ҳосилига ҳозирлик кўришга киришишган эди.

Шудгорлаш каби шўр ювиш ҳам мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим омилидир. Кўп йиллик тажрибаларнинг кўрсатишича, агар ерларнинг шўри сифатсиз ювилса, пайкалларда «шўр доғлар» пайдо бўлади. Бу жойларга тушган чигит ва уруғ унмай экинлар хато бўлиб қолади.

Сўнгги маълумотларга кўра, Қорақалпоғистон АССРда яхоб сифатсиз берилганлиги туфайли юзага келган шўр доғлар натижасида 16 процент майдонларда ёки 28 минг гектар ерда ўсимлик нобуд бўлган ва ҳосил олинмаган. Ана шундай сабабга кўра Сирдарё областида экинлар ола бўлиб қолган майдонлар 12 процентни, Қашқадарё областида 30 минг гектарни, Наманган областида 12 минг, Самарқанд областида 11 минг гектарни ташкил этди. Бу ерларга чигит экилган, экинларга ишлов берилган, моддий-техника воситалари ва одамлар меҳнати сарфланганига қарамай ҳосил олинмади.

Шўр ювишни оқилона ташкил этиш, бунинг учун шўрни кетказадиган материаллардан фойдаланиш даркор. Бироқ кўплаб район агросаноат бирлашмалари ва хўжаликларнинг раҳбарлари бу қимматли материалдан фойдаланишмайди. Натижада кўплаб миқдорда сув исроф бўлгани ҳолда унинг самараси паст бўлади.

Республика Давлат агросаноат ва Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетлари мутахассислари ўтган ҳафтада Қорақалпоғистон Автоном республикаси ва қатор областларда шўр ювиш ишларининг ташкил этилишини текширдилар. Текшириш натижалари эса иш энди бошланганига қарамай, камчилик, нуқсонлар жуда кўплигини кўрсатди.

Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Қашқадарё, Тошкент ва Сирдарё областларидаги кўплаб хўжаликларда шўр ювишнинг технологик интизоми бузиляпти, далалар бу муҳим ишдан олдин текисланмаяпти. Сирдарё областида назорат йўқ. Ҳанузгача шўри ювилиши лозим бўлган майдонларнинг ярми тайёрланмаган. Гулистон, Янгиер, Пахтакор районларидаги 70-80 процент майдонларда шўр ювиш учун чек олинмаган.

Янгиер районидаги «Ленинград», «Москва», «Советобод», «Первомаец», Пахтакор районидаги А. Икромов номли, Октябрь районидаги Ҳ. Олимжон номли, «Уч қаҳрамон», Дўстлик районидаги Саркисов номли, Мирзачўл районидаги «Тошкент» совхозларида шўр ювиш далаларда чек олмасдан ёппасига сув бостириш орқали олиб борилипти.

Элликқалъа районида ҳали муҳим ишга киришилганича йўқ. Қорақалпоғистоннинг шимолий районларида ҳайдалмаган ерларнинг шўри ювиляпти.

Муборак, Китоб ва Яккабоғ районларида далалар шўр ювишга ҳануз тайёрланмаган.

Бу йил сув ресурслари чекланган. Лекин жойларда оби-ҳаётдан самарали фойдаланиш чоралари кўрилмаётир. Масалан, Қорақалпоғистон АССРда сувдан фойдаланиш коэффициенти 0,79 ни, Сирдарё областида 0,75 ни, Самарқанд областида эса 0,70 ни ташкил этмоқда. Пахтакор, Октябрь, Мирзачўл, Янгиер, Сирдарё ва Беруний районлари колхоз ва совхозларида берилаётган сувнинг ярмидан ҳам камидан фойдаланиляпти. Элликқалъа районида эса олинаётган обиҳаётнинг учдан бири ишлатилиб, қолгани Қизилқум коллекторига оқизиб юборилаётир. Назоратнинг йўқлиги учун Ленинобод, Мўйноқ, Элликқалъа районларида шўр ювишга нормадагидан 3-4 ҳисса ортиқ сув сарфланмоқда.

Далаларга яхоб берилгандан сўнг тупроқдаги шўрни ўзига олган сувнинг тўла чиқиб кетиши таъминлансагина самара яхши бўлади. Бунинг учун коллектор-зовур тармоқларини тахт қилиб қўйиш керак. Аммо айрим жойларда коллектор-зовурлар тозаланмасдан шўр ювишга киришиш ҳоллари содир бўляпти. Масалан, Чимбой районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхози 1-, 2-, 3-бўлимларида зовурларни тозалаш уёқда турсин, ундаги тўсиқлар олиб қўйилмаганлиги туфайли далаларнинг шўри ювилгач, сизот сувлари қўшни участкаларни босиб кетган. Район бўйича зовурларни тозалаш плани атиги 5 процент бажарилган. Қорағзак районида бу соҳадаги план 6 процент адо этилган.

Самарқанд, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида ҳам ички хўжалик зовурларини тозалашда сусткашликка йўл қўйилмоқда.

Мана, икки йилдирки, республикамизда ерларни комплекс реконструкция қилиш учун майдонлар ажратиляпти. Шу мақсадда маблағлар бериляпти. Аммо ўтган йили Қорақалпоғистон АССР Давлат агросаноат комитети, Хоразм, Қашқадарё ва Самарқанд область агросаноат комитетлари раҳбарлари бу тадбирларни бажариш учун ер ажратишни таъминламадилар. Наҳотки улар тупроқнинг мелиоратив ҳолатини яхшиламай туриб ҳосилдорликни ошириб бўлмаслигини тушунишмаса!

Шўр ювиш ва запас суғориш ўтказиш ҳозир далаларда олиб бориладиган энг муҳим ишдир. Унинг муваффақиятли адо этилишини таъминлаш учун РАПО ва хўжаликларнинг раҳбарлари етарли ишчи кучлари ажратмоқлари, уларнинг унумли ишлашлари учун шароит яратмоқлари, иш сифатини мунтазам назорат қилиб бормоқлари керак.

Кундалик республика Давлат агросаноат комитети мутахассислари томонидан тайёрланди.

• *Муҳаррир минбари*

ЕР МАДОРИ

Мадори кетган бемор дори-дармон қилса, кучга тўлиши, қувват олиши, табиий. Хўш, ер мадордан қолса-чи! Экин майдонлари қуввати қочиб, тупроқ дармони қуриса-чи! Кекса деҳқонларнинг таомилига кўра, азал-азалдан ҳосилга куч бўлсин деб, ҳар йили томорқалари бағрига маҳаллий ўғит — чорва моллари гўнги, уларнинг ўз таъбири билан айтганда «нури» чиқариб солишига сабаб нима! Бежиз эмас. «Нури — ҳосилнинг қўри», дейди улар жўнгина қилиб.

— Қиш бекорчилик эмас, — деб ёзади Сирдарё область Ворошилов районидаги «Социализм» совхозининг бош агрономи Ҳ. Жўраев. — Келгуси йил мўл ҳосили ғамида тупроқ хамиртуриши — маҳаллий ўғит тўплаш ишларини қизғин давом эттиряпмиз. Белгиланган аниқ графиклар асосида далаларга ҳар куни 250—300 тоннадан чорва моллари гўнги, ҳар хил чиринди, эски девор кесаклари чиқаришни йўлга қўйдик. 12 та транспорт трактори, 24 та тележка, 2 та юклагич ва шунча миқдорда ўғит тарқатувчи воситалар билан таъминланган унумдорлик отряди аъзолари тўпланган «дори»ларни маълум агрокарталар асосида тарқатиб чиқишяпти. Ниятимиз — экин майдонлари ҳосилдорлигини ошириш...

Беш йилликнинг тўртинчи йили баҳорига ана шундай яхши ният ва пухта ҳозирлик билан бораётган бундай илғор хўжаликлар республикамизда кўп. Яккабоғ районидаги Ленин номли совхоз, Тўрақўрғон районидаги Карл Маркс номли колхоз миришкорлари ҳақида ҳам шундай илиқ сўзлар айтиш мумкин. Бироқ шундай хўжаликлар, районлар ва областлар ҳам борки, баҳор ташвишлари қиш юмушидан бошланишини ҳануз ҳис этишмаяпти. Гулистон, Янгиер, Пахтакор, Элликқалъа Муборак, Китоб каби ўнлаб районларда далаларга маҳаллий ўғит чиқариш у ёқда турсин, ерларни ювишга, пайкалларда чек олишга бугунгача ҳам киришилмади. Пахтакор районидаги Акмал Икромов номли, Октябрь районидаги Ҳамид Олимжон номли, «Уч қаҳрамон» совхозларида ҳали бирор тонна ҳам гўнг тайёрланмаганлиги ачинарли.

Республика Давлат агросаноат комитетидан олинган кундалик маълумотларга назар ташлар экансиз, ер дармони, ҳосил баракаси гўнг тўплаш ишлари Сурхондарё, Наманган, Самарқанд областларида бир қадар яхши кетаётганлиги гувоҳи бўласиз. Аммо Тошкент, Фарғона, Сирдарё, Бухоро областларида бу юмуш ҳали талаб даражасида ижро топмаётир. Янги йилнинг бошига қадар Тошкент областида пландаги 70 минг гектар экин майдонининг 18,2 минг гектарига (топшириққа нисбатан 26 процент) гўнг солинганлигини қандай баҳолаш мумкин! Эҳтимол, номлари юқорида қайд этилган областларнинг партия, совет органлари, агросаноат комитетлари, бирлашмалари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари маҳаллий ўғит ўрнини илгари одат бўлган қусур — кимёвий дори-дармонлар билан «тўлдириш»га умид қилишаётгандир!

У ҳолда эл-юрт номидан айтиб қўймоқ жоиз: шусиз ҳам турғунлик йиллари бебошликлари, қўшиб ёзиш ва алдамчилик сингари иллатлар касофати билан турфа ноз-неъматларнинг кенг майдонлари заҳарланиб бўлди-ку!! На фақат пахта— сабзавот, озуқа, полиз пайкаллари ва ҳатто боғ-роғлар ўрни буткул орқлаб «кайф» қилишга ўрганган гиёҳвандларга ўхшаб қолди-ку! Атроф-муҳит экологияси деярли издан чиқаёзди-ку! Довруғи етти иқлимга кетган, тилими тил ёрар қовун-тарвузларимизнинг шаъни узоқ йиллар селитрадан ғубор тортиб келаётгани-чи! Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда ҳам кимёвий дориларни ишлатавериб, уларни гоҳ ердан, гоҳ кўкдан истаганча сепавериб, жамиятимизнинг гули ва бойлиги — одамлар соғлиғига анчайин путур етказилди-ку! Биргина бутифос деган ажал уруғидан ўтган йили зўрға-зўрға қутилиб олганимиз наҳотки баъзиларнинг эсидан чиққан бўлса!

Халқимизда «ерни боқсанг — боғ бўлади, боқмай қўйсанг — доғ бўлади» деган нақл бор. Ҳақ гап. Зеро, кузги мўл ҳосилнинг тамал тоши қишки юмушлардан— шудгорлаш, ариқ-зовурларни тозалаш, ерларни текислаш, яхоб бериш ва ниҳоят тупроқни гўнг, чиринди, эски девор кесаклари сингари маҳаллий ўғитлар билан озиқлантиришдан бошланади. Кўклам ташвишларининг муваффақиятли ечими ҳам, кузги хирмонларимиз қут-баракаси ҳам, дастурхонимиз нез-неъматларининг беғуборлиги ҳам — қиш юмушларининг вақтида, сифатли адо этилишига боғлиқ. Шундай экан, айни кунларда яйловларда, фермаларда, қўралар ва молхоналар ёнида йил бўйи тўпланиб қолган гўнг, чиринди уюмларини йиғиштириб олиш ва уларни экин майдонлари бошига барвақт ташиб бориб, пайкаллар «таъби»га кўра сепиб қўйиш деҳқон аҳлининг азалий таомили.

Зотан, ўзини билган, касби-кори қадрини чуқур англаган, деҳқончиликни ота-боболари ҳунарига ҳурмат ҳақи — ҳам қарз, ҳам фарз деб тушунган миришкор деҳқон ҳеч қандай гап-сўзсиз, чақириқ даъватларсиз ҳам шундай қилади. Қолаверса, деҳқончилик — рамзий маънода унга олий мартаба! Ўз оти ўзи билан БОБОДЕҲҚОН у! Қиш-қировли кунларда ҳам тиниб-тинчимаслиги шундан. Хоҳ раҳбар бўлсин, хоҳ мутахассис — бу ишда унга доим бош-қош бўлиши, кўмак бериши — шу куннинг талаби, эҳтиёжи.

Маҳаллий «дори» — ер мадори.

• *Касаба союзлари: ишчи назорати амалда*

ТЕКШИРИШ КЎРСАТДИКИ...

Савдо-сотиқ соҳасини қайта қуриш ва унда қатъий тартиб ўрнатиш энг муҳим вазифалардан бири бўлиб қолди. Ўзбекистон Касаба союзлари республика Совети қошидаги ишчи назорати оператив группасига жойлардан келаётган шикоятлар бунинг нечоғли тўғри эканлигини тасдиқламоқда. Группа ҳар куни кишилардан телефон орқали зудлик билан аралашиш ва чора кўришни илтимос қилиб айтилган ўнлаб сигналлар олиб турибди. Ана шу сигналлар асосида ўтказилган текширишлар аксарият ҳолларда савдо ходимлари ҳақида тўғри эътирозлар билдирилаётганлигини тасдиқлаяпти. Қуйида оператив группа рейдларидан айримларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

ШИКОЯТДАН: «Тошкент шаҳар Черешная кўчасидаги 9-магазинда тансиқ маҳсулотларни пештахта остига яшириб сотиш одат бўлиб қолган. Масалан, яқинда сир, қора мурч, печенье бекитиб сотилди. Бунинг устига харидорлар ҳақидан уриб ҳам қолишяпти.

А. ПЕТРОВА,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, пенсионер».

Ишчи назорати группаси Фрунзе район озиқ-овқат савдоси идорасига қарашли ушбу магазинда шу куниёқ текшириш ўтказди. Магазин мудири Л. Тимофеева «Ҳамма иш жойида», деб ишонтирмоқчи бўлдию, магазин омборхонасида 100 килограмм чўчқа гўшти, 20 килограмм турли хил гўшт маҳсулотлари, 150 қути «ТУ—134» сигарети харидорлар кўзидан яшириб қўйилгани сабабини айтиб беролмади.

Рейд аъзолари Куйбишев район озиқ-овқат савдоси идорасига қарашли 18-магазинда ҳам (мудири В. Славина) худди ана шундай воқеага дуч келишди. Улар бу ерда 200 блок «Родопи» сигаретасини омборхонага яшириб қўйилган жойидан топиб, савдога чиқаришди.

ШИКОЯТДАН: «Тузелдаги 5-магазин ходимлари озиқ-овқат маҳсулотлари устига нарх қўйиб сотмоқдалар. Масалан, ароқни 13 сўмдан, ҳинд кофесини 8 сўмдан пуллашяпти. Бу ҳол қачонгача давом этади!

Т. ЗИКИНА,
Тузел посёлкаси».

Ишчи назорати группаси аъзолари — Т. Полозова, Л. Лавриченко ана шу магазинда текшириш ўтказишди. Аммо улар шикоят хатда таъкидланганидек, савдо ходимларининг маҳсулотлар ҳақиқий нархи устига ортиқча нарх қўйиб сотаётганларини тасдиқлайдиган фактларни аниқлай олмадилар. Бироқ магазин омборхонаси текширилганида бу ерда ҳар бир шишаси 1 сўм 63 тийинлик 1260 шиша «Гулоби» виноси сақланаётганини, ана шу винолар ҳеч қайси ҳужжатларда қайд этилмаганлигини аниқладилар. Текширишда, шунингдек ҳар бири 6 сўм 50 тийинлик 77 шиша шампан виноси яшириб қўйилгани маълум бўлди. Бу вино ҳам ҳужжатларда қайд этилмаган.

Магазинда истеъмол муддатлари ўтиб кетган ва сифати бузилган озиқ-овқат маҳсулотлари билан ҳам савдо қилинмоқда. Ана шундай маҳсулотлардан 25 килограмм «Балет» конфети, 120 килограмм шоколад креми, 108 килограмм бузилган печенье топилди. Омборхона биноси ифлос, шакарли қоплар ерга уйиб ташланган, гуруч ва ун тўла қопларни сичқонлар ифлос қилиб ташлаган. Магазин мудири Қ. Шокиров ва сотувчи З. Камолованинг айби билан шакар талонлари тартибга солинмаган. Шикоят ва таклифлар дафтари эса Қобил Шокировнинг темир сандиғида сақланаяпти.

Рейд қатнашчилари шу куни Қибрай посёлкасидаги 7-магазинда ҳам савдо иши аҳволини ўргандилар. Яшириб сотиш воқеасига бу ерда ҳам дуч келишди. Магазин омборхонасида 30 қоп биринчи сортли ун, 6 қоп юқори сортли вермишел, 800 қути «Столичная», «Посольская» ароғи, 2 қути шампан виноси бўла туриб, улар савдога чиқарилмаган. Аввал ўтказилган текширишда ҳам магазинда ана шундай нуқсонлар очиб ташланган эди. Бироқ магазин мудири тегишли хулоса чиқариб олмаган.

ШИКОЯТДАН: «Ҳамма яхши нарсалар болаларга. Бу — турмуш тарзимизга хос қоида. Аммо ҳамма вақт ҳам унга риоя қилинаётгани йўқ. Куйбишев районидаги 142-мактаб қошидаги ошхонада бўлган киши ана шунга амин бўлади. Батафсил гапириб ўтирмайман. Яхшиси, келиб ўз кўзингиз билан кўриб, ишонч ҳосил қилганингиз маъқул.

А. СОЛИЕВ,
Тошкент шаҳар, Новомосковская кўчаси».

Ошхона мактаб территориясидан ташқарида— Новомосковская кўчасидаги 21-уй квартираларидан бирига жойлашган. Болалар бу ерга ўртадаги кўп қаватли катта уйни айланиб ўтишади. Ошпазлар овқатни барча турар-жойлардаги сингари уй газ плиталарида тайёрлайдилар. Ошхона, идиш-товоқ ювадиган жой бир хонага жойлашган. Шароит ёмон.

— Ана шу сабабли хамир овқатларни бутунлай тайёрлай олмаяпмиз, — дейди ошпазлар бригадаси бошлиғи А. Комарцева.

Мактабда 1200 ўқувчи ўқийди. Аммо 96-ўринли бу ошхона фақат 150 ўқувчигагина хизмат кўрсата олади. Бунинг устига ошхона ифлос. Вақтида супуриб, артиб, тозалаб турилмайди. Гўштни овқатга солиш олдидан идиш-товоқ ювадиган ваннада чайишяпти. Сабзавот маҳсулотлари эса йўлакда — оёқ остида сақланади. Холодильник бўлмагани сабабли ўқувчилар учун олиб қўйилган сариёғ яроқсиз бўлиб қолган.

Умуман, ишчи оператив группаси текшириш ўтказган магазин ва ошхоналарда ана шундай аҳвол содир бўлмоқда. Бу — савдо ходимларининг ўзига топширилган вазифага масъулиятсизлик билан ёндашаётганлиги, кишиларга кўрсатиладиган хизматга беларволик билан муносабатда бўлаётганлигини кўрсатади. Аҳолига савдо хизматини аъло даражада ташкил этиш инсон омилини яхшилашнинг таркибий қисмидир. Тошкент шаҳар савдо бош бошқармаси бу соҳада йўл қўйилаётган ҳар қандай камчиликларни зудлик билан тугатиши лозим.

Г. САТТОРОВА,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети қошидаги матбуот маркази мухбири.

Элга манзур маҳсулотлар

Бўстонлиқдаги наслли паррандалар репродуктори коллективи ўтган йили катта ютуқларга эришди. Бу ерда кўплаб элга манзур паррандa маҳсулотлари тайёрланди. Коллектив 1989 йилни ҳам яхши бошлади. Улар йил бошиданоқ мамлакат Озиқ-овқат программасини бажариш, эл дастурхонини тўкин қилишга киришдилар. Паррандабоқарларнинг нияти — бу йил эл дастурхонига кўплаб пархез гўшт ва тухум етказиб бериш.

Корхонада ўз ишининг устаси бўлган тажрибали ва моҳир ходимлар кўплаб топилади. Инкубация цехи оператори Е. Мороз ана шундай кишилардан бири. У бу ерда кўп йиллардан бери ҳалол меҳнат қилиб, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлган. Тажрибали ишчи очирилган жўжаларнинг бирортасини ҳам набуд қилмасликка интилади. Шундайларнинг ғайрати туфайли бу ерда маҳсулдорлик тобора ортиб бормоқда.

Корхонада яқинда ташкил этилган жўжа дудлаш бўлими маҳсулотлари ҳам харидоргир. Бу маҳсулотлар Тошкент ва Чирчиқ аҳолисига манзур бўлаётир.

Суратларда: 1. Инкубация цехи операторлари: (чапдан ўнгга) Е. Мороз, Л. Дринулина ва З. Сейтметова инкубатордан чиққан жўжаларни саралашяпти. 2. Дудлаш цехи технологи Ф. Мирзаянов.

А. ГОРОКРИК ва В. ЛЕШЧЕНКО фотолари.

(ЎзТАГ).

Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати олдидан

ЖАВОБЛАРИНГИЗНИ ТАЙЁРЛАНГ!

● Ҳаммани билиш учун ҳар бир кишини сўраб чиқиш керак. Аҳоли рўйхатининг моҳияти жуда қисқа қилиб айтганда, мана шундан иборат. Бу тадбирга қисқа муддат ажратилган бўлса-да, у бир зумда олинадиган «сурат» эмас. Бизнинг катта анкетамизда босиб ўтилган йўл ҳам, истиқбол ҳам ўз ифодасини топади — бу анкета жамиятни ривожлантириш натижаларини кўришда, унинг тенденцияларига назар ташлашда, тараққиёт характерини тўғрилаб олишда ёрдам беради. Бунда эса барчанинг ва ҳар бир кишининг манфаатлари кўзда тутилади.

Хўш, бугун ҳар бир кишидан нималарни сўраб-суриштириш керак? Турмушимизда содир бўлаётган ўзгаришлар билан бирга коллектив анкетамиз тўғрисидаги тасаввурлар ҳам ўзгармоқда. Ўзимизнинг қанча эканлигимизни билиш кифоя қилган вақтлар аллақачон ўтиб кетди. Давлатга аҳолининг сони тўғрисидагина эмас, балки турли социал-демографик белгиларига қараб унинг состави ҳақида ҳам маълумотлар талаб қилинди.

Тобора янги-янги саволлар шундай юзага келди, уларнинг ҳар бири «умумий портретимиз»га ўз бўёғини, ўз хусусиятини киритди. Табиийки, жамият характерининг ўзи, уни ривожлантириш ҳар бир босқичи ишонарли портретни олиш учун қандай бўёқлар ва хусусиятлар талаб этилиши тўғрисидаги тасаввурларни тақозо қила борди.

Бу галги аҳоли рўйхати муносабати билан бериладиган саволларнинг моҳияти ва характери шундан келиб чиқади. Бу сафар саволлар йигирма бешта бўлади. Бу оз эмас... Ҳисобчилар армиясининг қанчалик тер тўкиб меҳнат қилишини бир тасаввур этиб кўринг. Уларга ва ўзимизга ёрдам бериш учун, жавобларимиз аниқ-пухта бўлиши учун шу жавобларни олдиндан ўйлаб қўйиш фойдалидир.

Келинг, рўйхат варақаларига биргаликда назар ташлайлик. Бундай варақалар иккита. Улардан бири — «ялпи рўйхат» сўзлари ёзилган варақа барча гражданларга мўлжалланган, иккинчиси — «танлама рўйхат» сўзлари ёзилгани эса ҳаммага эмас, балки ҳар тўртинчи уйнинг бирида яшовчи кишиларга таклиф этилади. Бу варақа тўғрисида кейинчалик сўз юритамиз.

Энди эса ҳисобчи билан учрашувни тасаввур қилайлик. У сизнинг ҳузурингизга камида икки марта келиб-кетади. 7 январдан 11 январгача — дастлабки айланиб чиқиш, 12 январдан 19 январгача рўйхатнинг ўзи ўтказилади.

Ҳисобчи танишгандан кейин рўйхатга олиш **эътимодли** тусда эканлигини — ёзувлардан фақат аҳолининг сони ва состави тўғрисидаги, унинг уй-жой шароити ҳақидаги йиғма маълумотларни олиш учун фойдаланилиши мумкинлигини, албатта, эслатиб ўтади. Рўйхат ходимларининг жавоблар мазмунини бирон-бир кишига маълум қилиши қатъиян **тақиқланади.**

Энди ишга киришамиз. Энг аввало, ҳисобчи турар жой биносида (квартирада ёки уйда) қанча оила ёки ёлғиз киши яшаётганини аниқлайди, адресни ёзиб олади ва 11 январдан 12 январга ўтар кечаси бу ерда яшаб турган кишиларнинг рўйхатини тузади. У ана шу турар жой биносида вақтинча турган кишиларни ҳам, бу ерда доимий яшайдиган, аммо рўйхат пайтида командировкага, дам олишга, даволанишга жўнаб кетган кишиларни ҳам ҳисобга олади...

Сўнгра оила сўраб-суриштирилади. Бунда рўйхатга катталардан бири етакчилик қилади (айни кимлигини оиланинг ўзи ҳал этади).

Аввалига саволга жавоб қайтараётган ҳар бир кишининг биринчи бўлиб ёзилган оила аъзосига қандай қариндош эканлиги ёзилади: эр, хотин, қиз, ўғил, буви, бува... ҳамма турдаги қариндош-уруғчилик алоқалари кўзда тутилган — оилаларнинг сони, состави ва характери шундай аниқланади. Шундан кейин жинси тўғрисидаги савол берилади. Навбатдаги иккита савол «вақтинча йўқ бўлганлар» ва «вақтинча истиқомат қилувчилар»га тааллуқлидир.

Сўнгра — туғилган йили, ойи, куни ва жойи, никоҳда бор-йўқлиги, миллати (чет элликлар қайси мамлакат граждани эканини ҳам кўрсатадилар). Она тили тўғрисидаги савол учун ҳам қўшимча кўзда тутилган — СССР халқларининг сиз бемалол сўзлаша оладиган бошқа тилини ҳам кўрсатиш керак. Олти ёш ва ундан катта ёшдаги кишилар ўз маълумотини айтадилар, 15 ёшга тўлган ва ундан катта ёшдаги кишилар эса ҳунар-техника билим юртини тугатган ёки тугатмаганлигини маълум қиладилар. Кейин ҳисобчи яна олти ёшлилар ва ундан катталарга мурожаат қилиб, улар ўқиётган билим юртининг типи тўғрисида савол беради. Кун кечириш манбалари тўғрисидаги савол — корхона ёки муассасадаги, колхоздаги, кооперативдаги иш, пенсия, стипендия, бировнинг қарамоғида ва ҳоказолар шу туркумни якунлайди.

Дастлабки ўн учта саволга уй ёки квартирада вақтинча яшаб турган кишилар ҳам, қолган ўн иккита саволга эса доимий истиқомат қилувчи кишилар жавоб қайтарадилар.

Лекин шу саволлар ҳам икки группага ажратилади. Биринчи группа — ўн тўртинчидан ўн саккизинчигача бўлган савол фақат танлама рўйхат варақаларида берилган. Математик таҳлилнинг кўрсатишича, бу саволларни ёппасига бермасдан, балки ҳар тўртинчи уй-жой биносида яшовчиларнинг ўзларигагина бериш кифоя қилар экан. Чет эл практикаси ҳам мана шундай. Бунда талайгина маблағ ва вақт тежалади. Олинган маълумотлар эса зарур миқёсдаги етарлича аниқ манзарани беради — бунда фақат танлама рўйхат ўтказиш учун конкрет квартира ёки уйлар атайлаб эмас, балки тасодифан танланган бўлиши керак, холос. Чунки математик статистиканинг бир қанча масалаларида кўриб чиқилаётган объектларнинг айни тасодифий эканлиги ҳаққоний натижалар беради.

Мана, ўша саволлар. Иш жойи (корхона, муассаса, колхознинг тўлиқ номи; иш жойидаги машғулоти) лавозими ёки бажараётган иши; ижтимоий группаси (ишчи, хизматчи, колхозчи, якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи шахс, руҳоний); мазкур аҳоли пунктида қачондан буён узлуксиз яшаб турган вақти; аёллардан эса яна қанча фарзанд туққанини, улардан қанчаси тириклигини кўрсатишни ҳам сўрашади.

Ниҳоят, саволларнинг якунловчи группаси. У биринчи ёзилган оила аъзосига ёки алоҳида яшовчи кишига қаратилган. Мамлакат, республика, регион, шаҳар, қишлоқ миқёсида, турли социал-демографик группалар, мавжуд уй-жойнинг характери бўйича аҳолининг турар жой шароити тўғрисидаги тасаввурни олиш зарурати шундай саволларни тақозо этган.

Шундай қилиб, жавоб қайтарамиз: уй қачон қурилган, ташқи деворлари нимадан тикланган, уй кимга қарашли, турар жой биносининг типи қандай (хусусий уй ёки унинг бир қисми, алоҳида ёки коммунал квартира, ётоқхона, бошқа кишилардан ижарага олинган хона), ободончилик характери (электр, марказдан иситиш, водопровод, канализация, иссиқ сув таъминоти, газ, ванна ёки душ... Ўз-ўзидан равшанки, ободончиликнинг мазкур турлари йўқлигини ҳам кўрсатиш керак), эгаллаб турган хоналар сони, умумий ва яшаш саҳни — квадрат-метрларда кўрсатилади.

Саволларнинг бу группаси рўйхатнинг аниқ мақсадга қаратилганлигини, унинг вазифаси халқнинг фаровонлигини янада ўстиришга кўмаклашишдан иборат эканлигини, айниқса, яққол намойиш қилади. Урушдан кейинги йилларда биринчи марта ўтказилаётган «Уй-жойлар рўйхати», «Уй-жой» программаларини тўғрилаб олишга, уларнинг ҳажмлари, муддатлари, характерини аниқлашга ёрдам беради.

Жавобларимизнинг истисносиз ҳаммаси (бу жавоблар жами миллиардлаб бўлади) рақамлар ва кодларга айлантирилиб, компьютерлар ихтиёрига «топширилади». Шундан кейин ўнлаб бўлимлар, гуруҳлар, белгиларга қараб ҳисоблаш бошланади. Программалаштирилган жадвалларни тайёрлаб бериш учун тезкор электрон-ҳисоб машиналарининг тўла қувват билан ишлашига тўғри келади. Ана шу жадвалларнинг ҳаммаси биргаликда бизнинг умумий анкетамизни ташкил этади.

Ҳар бир саволга аниқ ва пухта жавобни тайёрлайверингиз.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ шарҳловчиси.

• Газетхонлар талабига биноан

✦ Кейинги пайтда Фарғона областида қурилаётган Сўх сув омбори хусусида хилма-хил фикрлар айтиляпти. Область газеталарида жамоатчилик ҳамда мутахассисларнинг фикрлари эълон қилиняпти. Қўқон группа районларида ўзлаштириладиган ерлар резерви қолмади. Мавжуд сув ресурсларидан фойдаланиш тўғри ташкил этилса, у областда қишлоқ хўжалик экинларини суғориш учун бемалол етади. Сўхда эса минг гектар экиладиган ер майдони сув остида қоляпти. Айрим мутахассисларнинг фикрича, сув омбори битгач, 500 дан ортиқ артезиан қудуқлари қурийди. Бунинг устига Сўх дарёси суви таркибидаги турли фойдали элементлар далаларга етиб келмай, сув омбори тубига чўкиб қолади...

Газетамизнинг Фарғона область мухбири А. ИБОДИНОВ уюштирган икки мақолага диққатингизни жалб этамиз.

СЎХ СУВ ОМБОРИ КЕРАКМИ?

ФОЙДАСИДАН... ЗАРАРИ КЎП

Фарғона водийсида сўнгги йилларда кўплаб ирригация иншоотлари ишга туширилди. Областда иккита — Каркидон ва Қўрғонтепа сув омборлари ўзини қаёққа уришни билмай, пишқириб ётибди. Айни кунларда яна бир улкан ирригация иншооти — Сўх сув омборини қуриш жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Қисман ер ости ҳамда ёғин сувларидан тўйинадиган бу улкан иншоотни қуришга 121,13 миллион сўм ажратилган. Мазкур қурилишга минглаб ишчи кучи, техника ва транспорт воситалари сафарбар этилган. Лекин бир нарса кишини ўйга толдиради. Шунча сарф-харажат қилиб барпо этилаётган бу иншоот келажакда ўзини оқлайдими? Унинг фойдаси кўпми, зарари?

Иншоот лойиҳасини ишлаб чиққан мутахассислар ва шу қурилишнинг бошида турган мутасаддиларнинг фикрича, бу қурилиш жуда фойдали, у атроф-муҳитга кўп ҳам таъсир этмайди. Эътибор беринг: улар мутлақо таъсир этмайди, дейишаётгани йўқ. Хўш, Сўх сув омборининг атроф-муҳитга «оз»гина таъсири нималарда кўринади?

Сўх сув омборининг зарари қуриб бораётган Орол денгизи муаммоси билан чамбарчас боғланган. Маълумки, Оролни обиҳаёт билан таъминловчи Сирдарё ўз сувини асосан Фарғона водийсидан йиғиб олади. Водий доирасида Сирдарёга сув қуювчи юзлаб ирмоқлар бор. Аммо тоғлардан чиқиши билан жуда кўп суғориш тармоқлари орқали далаларга оқизилавергани сабабли ҳозир уларнинг бирортаси ҳам Сирдарёга етиб бормай қолди. Ваҳолонки, шулар ичида энг серсуви Сўх дарёсидир. Энди унинг ҳам йўлини тўссак, оқибати нима бўлади?

Сув омборлари асосан дарё ва сой сувларини йиғиш, сақлаш, улардан тўлиқ фойдаланиш мақсадида барпо этилади. Сўх фақат музлик ва қордан тўйинадиган серсув дарё бўлгани учун суви ёз ойларида кўпаяди. Йиллик оқимининг 23,7 фоизи март-июнь, 60 фоизи июль-сентябрь ойларига тўғри келади. Савол туғилади: сув омбори одатда суви баҳор ойларида кўпайиб, ёзда камаядиган дарёларга қурилади, бунинг акси бўлган Сўх дарёсига омбор қуриш ўзини оқлармикан?

Ҳар қандай сув ҳам экинга малҳам бўлавермаслигини деҳқон халқи яхши билади. Табиий шароитдаги сув таркибида ўсимликка фойдали ҳар хил минерал моддалар кўп бўлади. Сўх дарёси кўплаб минерал моддаларга бой. Бироқ сув табиий оқиб боргандагина бу фойдали «ўғит»лар экинга шифо бўлади.

Сув омборини қуришдан олдин мана шу регион микроиқлимини тўла ўрганиш керак, деб ўйлаймиз. Акс ҳолда жиддий тектоник ўзгаришлар рўй бериши мумкин. Даставвал, сув тўплангач, омбордаги обиҳаёт ҳарорати хийла пасаяди. Сабаби чуқур сув тез исимайди. Демак, сув омборидан олинган сув Сўх дарёсининг табиий сувига қараганда бир неча даража паст бўлади. Совуқ сув эса экинлар вегетациясини анча кечиктиради.

Яна бир жиддий хавфни таъкидламай бўлмайди. Бундан бир неча йил муқаддам олимлар Тожикистон республикасидаги Вахш дарёсида қурилган сув омборларининг ернинг ички қатламларига кўрсатган таъсирини ўрганиб, тоғли районларда тўпланган кўп сув массанинг оғирлиги ер қатламининг мувозанатига салбий таъсир кўрсатади, деган хулосага келишган эди. Бу тез-тез зилзила бўлиб туришига олиб келади. Қолаверса, мазкур илмий хулоса Сўх сув омбори теварагига ҳам дахлдордир. Бундан ташқари, сувнинг кўп буғланиши туфайли ҳаво ҳарорати бир неча даражада пасаяди, ёғингарчилик кўпаяди. Бу эса экиннинг ривожланишини қийинлаштиради, ҳосил кеч пишади. Усиз ҳам тоғ иқлимига эга бўлган Сўх диёрида бундай ўзгариш қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг кескин камайишига олиб келади. Чунки нисбий намлик ошади, шамол тезлиги кучаяди.

Сув омборларини қуришдан олдин сувнинг ер остига шимилиши оқибатида келиб чиқадиган зарарни ҳам ҳисобга олмай бўлмайди. Бундан йигирма йил муқаддам Каркидон сув омбори суви ер остига шимилиши натижасида Қува райони маркази, атроф қишлоқлар захлаб, 1500 гектар ер ботқоққа айлана бошлагани ҳали кўпчиликнинг ёдида. Жанубий Фарғона каналининг ёнидан икки қатор (130 та) вертикал дренаж қудуғи кавлангандан кейингина захлаш камайди. Ваҳолонки, мутахассислар лойиҳа бўйича сув ерга сингимайди, деб аниқ «ваъда» беришган эди.

Ҳали Сўх сув омбори битмай туриб, Риштон шаҳрининг жанубида жойлашган Бурганди массивининг суғорилиши оқибатида Риштон, Оқер, Тўда, Дутир ва бошқа кўплаб аҳоли яшайдиган қишлоқлар ҳамда экин майдонларида ер ости суви юқори кўтарилиб, ботқоқланиш жараёни тезлашмоқда. Одамлар бу ерлардан кетмон урса, сув чиқаётганидан шикоят қилишяпти. Бугун шунақа бўлса, эртага сув омбори ишга тушгандан кейин аҳолини кўчиришга тўғри келиб қолмасмикан? Сув омбори қурилаётган регионда сув танқислиги унча сезилмайди. Бунинг устига шу атрофда ўзлаштириладиган ернинг ўзи йўқ! Шундай экан, Сўх сув омборини қуриш зарурми?

И. АБДУҒАНИЕВ,
география фанлари кандидати, доцент.
И. СОЛИЖОНОВ,
филология фанлари кандидати, доцент.

•

ҲИССИЁТ... ҲАЛИ ИСБОТ ЭМАС

Дарҳақиқат, Фарғона водийсининг сўлим оромгоҳ гўшаларидан бири Сўхда қурилаётган сув омбори атрофида баҳсу мунозаралар қизиб кетди. Афсуски, Сўх сув омбори қурилишини тўхтатишни талаб қилаётган кишилар илмий далил-исботлардан кўра, кўпроқ ҳиссиётга берилишяпти. Бу эса ўз навбатида жамоатчилик орасида нотўғри фикр-мулоҳазалар туғилишига сабаб бўлади. Аслида ҳақиқий аҳвол қандай?

Сўх сув омбори Олой тизма тоғларининг шимолий этагида, Сўх дарёсининг ўрта оқимида қуриляпти. Сўх дарёси Фарғона областининг кўпгина районлари, Қўқон шаҳри атрофларини сув билан таъминлайди. Бу дарёни тўсиш масаласини Орол денгизи билан боғлашга мутлақо асос йўқ. Чунки, Сўх сувлари қадимда ҳам Сирдарёга бориб қуйилмаган. Унинг ҳамма суви Қўқон атрофларида экинзорларни суғоришга сарфланиб келади. Мазкур зонадаги районларда сув таъминоти яхшилангач, аксинча, Сирдарёдан насослар ёрдамида шу зонага юборилаётган сувдан воз кечилади. Орол учун қўшимча сув юбориш имкони туғилади. 70-йиллар бошларидан буён Фарғона областида сув танқислиги муаммоси мавжуд.

Экин ерларини сув билан тўлароқ таъминлаш зарурати янги резерв ва имкониятларни излашга мажбур қилди. Сўх сув омборининг қурилиши Сўх дарёси оқимини тартибга солиш, Сирдарё ҳавзаси ер-сув ресурсларидан тўла рационал фойдаланиш, мавжуд суғориладиган ерлар ҳосилдорлигини ошириш ва янги ерлар ўзлаштириш имконини беради. Масалан, сув омбори ишга туширилгач, қўшни Қирғизистон ССР территориясида 15 минг гектар, Ўзбекистон ССРда эса 115 минг гектар ернинг сув таъминоти яхшиланади. Сув омборида 385 миллион кубометр сув тўпланади. Омборнинг узунлиги етти. кенглиги олти километрга етади. Сув юзасининг майдони 17 квадрат километрга тенг бўлади. Албатта, бу Чорвоқ, Тахтағул сув омборларига нисбатан анча кичик иншоот, аммо область учун ўзига яраша фойда келтира олади. Эски экин майдонлари сув таъминотини яхшилаш ва янги ерлар очиш эвазига келажакда пахта ҳосили олишни 65,7 минг, донни 18,6 минг, сабзавотни 10 минг, мева-чевани 70 минг, узумни 93,6 минг, гўштни 3,4 минг, сутни 19,6 минг тонна кўп етиштириш имконини яратади.

Бундан ташқари сув омбори қурилиши билан бебош Сўх дарёсини жиловлаш ҳам мумкин бўлади. Сув омборида сув тиниб, фойдали элементлар чўкиб қолади, деган фикр ҳам исбот талаб қилади. Дунёнинг бирор сув омборидан чиққан сув экин ривожига салбий таъсир этгани ҳақида эшитганимиз йўқ. Бундан ташқари, Сўх сув омбори қурилаётган Сўх водийсида, тоғлар орасидаги кичик бир жойда 37 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Экин майдонлари жуда оз. Ҳозирги пайтда сув омбори тўғонида гидроэлектр станцияси қурилиши мўлжалланяпти. Агар ГЭС битиб ишга тушса, Сўх зонасида янги саноат корхоналари қуриш, демак, аҳолининг бир қисмини иш билан таъминлаш, Сўх водийси тараққиётини жадаллаштириш имкони пайдо бўлади.

Кейинги пайтларда олимлар, мутахассислар сув омборларини текисликларда эмас, балки, тоғли ерларда қуриш маъқуллиги ҳақида фикр айтишяпти, Сўх сув омбори эса айнан мана шундай жойда барпо этилмоқда. Унинг ишга туширилиши область агросаноат комплекси ривожига сезиларли туртки бўлади, деб ўйлаймиз.

Ғ. ФОЗИЛОВ,
«Ферганаводстрой» трести бошқарувчиси.

РЕДАКЦИЯДАН: Бир-бирини инкор этувчи икки хил фикр. Ҳозирги кунда бу табиий ҳол, бунга ўрганиб ҳам қолдик. Ахир, яқингинада «якдиллик билан», «бир овоздан» қабул қилинган қарорлар ҳаётимизга қанчалар зарар етказганини мана энди кўриб турибмиз. Шунинг учун катта масалалар, катта муаммолар ҳал қилинаётганда жамоатчиликнинг кенг иштирок этиши умумий ишимизга фақат фойда келтиради. «Ҳақиқат баҳсда туғилади» деган иборанинг ўзида буюк ҳақиқат бор.

✦ ОЛИМЛАР — ДЕҲҚОНЛАРГА

Янги навнинг хосияти

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Косонсой районидаги «Косонсой» совхозининг теплица хўжалигида картошканинг биологик жиҳатдан тоза суперэлита уруғи тайёрланди. Бу ерда картошкани, вируссиз асосда етиштирадиган янги биолаборатория ташкил этилган.

Дастлаб Москвадан 70 та уруғ келтирилди ва улар лаборатория шароитида ўстирилиб, мингдан зиёд картошка олинди. Бу уруғликни баҳорда шу райондаги Куйбишев номли колхоз далаларига экиш мўлжалланмоқда. Олинган ҳосил суперэлита картошканинг уруғчилик фонди асосини ташкил этади. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра 1991 йилга келиб, райондаги барча хўжаликларни таъминлашга етадиган уруғлик тайёрланади.

Янги нав картошканинг ҳосилдорлиги жуда юқори. Шу сабабли уни етиштирадиган хўжаликлар яхши даромад олиши мумкин.

Теплица хўжалигида хўжалик бош агрономи Абдулла Тўрахўжаев бошчилигида олиб борилган селекция ишларига Москвадаги «Картофель» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари катта ёрдам беришди.

Суратларда: 1. Лаборант Раъно Садирова картошка кўчатларини кўздан кечирмоқда. 2. Биологик жиҳатдан тоза картошка ана шу теплицаларда етиштириляпти.

А. КОВТУН фотолари (ЎзТАГ).

Ташвишли сигнал

АРОСАТДА ҚОЛГАН ҚУРИЛИШЛАР

Ворошилов районидаги Карл Маркс номли колхозда хаш-паш дегунча 75 минг сўм тўпланиб, уй-жой қурилиши кооперативи ишга туширилган эди. Аввалига 26 оила, кейинроқ эса яна 40 оила тез орада янги уйларга кўчиб кирсак керак, деган умид билан шу кооперативга аъзо бўлишди. Шундан буён орадан 4 йил ўтиб кетди.

Энди ўша «уйлар» кўҳна шаҳар харобаларига ўхшаб турибди: баъзиларининг деворлари кўтарилган-у томи ёпилмаган, айримларининг фақат пойдевори бор, уларнинг атрофини эса супурги ўт босиб ётибди.

Хўш, ўзи нима гап? Одамлар етишмайдими? Кооператив правлениеси фаол эмасми?

Аслида-ку кооперативда меҳнаткаш, ғайрат-шижоатли, ҳар бири бир нечтадан бинокорлик касбларини эгаллаб олган кишилар ишлашмоқда. Колхоздаги қурилиш бригадаси ҳам ёрдамга келишга тайёр, бу бригада ихтиёрида транспорт, ҳар хил техника бор, тажрибали мутахассислар ҳам етарли. Фақат қурилиш материаллари етишмайди.

Кооператив правлениеси ҳам, ҳамқишлоқларига қайишаётган колхоз раиси А. Пардабоев ҳам мих, ғишт, цемент, оҳак, шифер, ёғоч-тахта «ундираман» деб ҳолдан тойишди. Лекин шунча ҳаракат зое кетди. Ҳамма гап фондларда экан. Область агросаноат комитети ва район агросаноат бирлашмаси шу яқин орада бирор нарса берамиз, деб ваъда ҳам қилишаётгани йўқ. Бу ташкилотлар ваъда бериши керак-ми ўзи? Улар зиммасида ҳам қурилиш планлари бор. Шунга яраша муаммолар қалашиб ётибди...

Колхозда бошланган қурилишни давом эттириш учун матлубот кооперацияси ходимлари ўз зиммаларидаги бевосита мажбуриятларни бажаришлари лозим. Қишлоқларда тузилган кўпчилик уй-жой кооперативлари раҳбарларининг фикри ана шундай. Кооператив ҳаракати ривожланмас экан, белгиланган режалар қоғозда қолиб кетаверади: Сирдарё областида бу йил ўтган йилдагига нисбатан аҳоли маблағи ҳисобига уй-жой қуриш тўққиз баравар кўпайиши керак, яъни, 230 минг квадрат метр уй-жой қуриш лозим бўлади. Аммо қишлоқда қурилиш материаллари сотиши лозим бўлган матлубот кооперацияси шу қадар имиллаб ишлаяпти-ки, бу яқин орада тубдан ўзгариш бўлмаса керак. Хўш, уларга нима етишмаяпти?

Сирдарё области.
Г. ОГОРОДОВ,
(ЎзТАГ мухбири).

ВИСТАВКА ТАКЛИФ ЭТАДИ

● Одатдан ташқари электрон термометр бир вақтнинг ўзида пахта тойининг турли қисмларидаги ҳароратни ўлчай олади. Бундай термометрдан ҳаво ва тупроқнинг иссиқлик режимини мунтазам контрол қилиб туриш зарур бўлган теплицаларда ҳам фойдаланиш мумкин. Фарғонадаги ДОСААФ область техника мактабининг тарбияланувчиси А. Зеленов лойиҳалаштирган қурилма Ўзбекистон радиоҳаваскор-конструкторлар ижоди республика виставкасида намойиш қилинмоқда. У Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида очилган.

Виставка ташкилотчилари орасида Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти республика кенгаши, Ўзбекистон ДОСААФ Марказий Комитети, Алоқа министрлиги ва А. С. Попов номли Бутуниттифоқ радиотехника, электроника ва алоқа илмий-тадқиқот жамиятининг республика правлениеси, Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги бор.

Виставканинг ўнта бўлими халқ хўжалигида радиоэлектроникадан фойдаланишнинг турли соҳаларига бағишланган. Бир қанча приборлар ва қурилмалар саноатда, қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш учун, параметрлар назорат ҳисоб системаси учун мўлжалланган. Ўқув- машқ мақсадлари учун мўлжалланган радиоэлектрон аппаратлар, мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари, техникумларда қўлланиладиган турли тренажерлар, техник ўқитиш воситалари кенг намойиш қилинган. Район, шаҳар ва область конкурсларида ғолиб чиққан жами 130 тадан ортиқ энг яхши ишлар намойиш қилинмоқда. Уларни ишлаб чиқиш ва тайёрлашда Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистоннинг кўпгина областларидан қарийб 700 радиоҳаваскор иштирок этди.

Хилма-хил экспонатларни ёш техниклар станциялари, пионерлар саройлари ва уйлари тўгаракларининг аъзолари ясашган.

Виставка 20 январгача давом этади.

(ЎзТАГ).

ҲАФТА ВОҚЕАЛАРИ

Мулоқот ва музокараларга умид

1989 йил халқаро ҳаётда ажойиб давр бўлиши мумкин. Бўлажак сиёсий воқеаларнинг ҳозир маълум бўлган календарига қараб фикр юритадиган бўлсак, юксак даражадаги учрашувлар, конференциялар, икки томонлама ва кўп томонлама музокараларга бой бўлган бошқа бирор йилни эслаш қийин. Бу учрашувлар, музокаралар ва конференциялар кун тартибига бутун инсониятни ҳаяжонга солаётган муаммолар қўйилган.

Энг аввало гап қуролсизланиш жараёни тўғрисида ёки ҳеч бўлмаганда қуролланиш пойгасини чеклаш ҳақида боради албатта. 7 январда Парижда химия қуролини қўлланишни тақиқлаш тўғрисидаги 1925 йил Женева протоколи режимини мустаҳкамлашга доир халқаро конференция иш бошлайди. Сўнгги йилларда кўпгина ачинарли фактлар маълум бўлганлиги — Эрон — Ироқ фронтида заҳарли газлар ишлатилганлиги сабабли конференциянинг мавзуси долзарб бўлиб қолди. Бошқа кўпгина мамлакатлар сингари Совет Иттифоқи Женева протоколи режимини мустаҳкамлашдан ташқари конференция химия қуролини тўла тақиқлаш ҳақидаги конвенция устида кўп йиллардан буён олиб борилаётган ишни тугаллашга туртки беради, деб умид қилмоқда.

Европадаги хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш қатнашчилари бўлган мамлакатлар вакилларининг икки йилдан кўпроқ вақтдан буён давом этаётган учрашуви яқин орада Венада тугаса керак. 35 давлатнинг бу учрашувига якун ясаш — музокаралар ва кенгашларнинг бутун бир туркуми учун кенг йўл очиб бериш демакдир. Европада ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига оид музокаралар, Атлантикадан Уралгача қуролли кучлар ва оддий қурол-яроғларга оид музокаралар ана шундай музокаралардандир. Сўнгра навбатда гуманитар масалалар юзасидан Парижда ўтказиладиган кенгаш, савдо-иқтисодий муаммолар юзасидан конференция, атроф муҳитни муҳофаза қилишга оид Умумевропа кенгаши турибди. Совет Иттифоқининг фикрича, ана шу туркум анжуманларнинг муваффақиятли иш олиб бориши куч ишлатишдан воз кечиш, мулоқотга зўр бериш, ҳаётнинг ҳамма соҳаларида ҳар томонлама ҳамкорлик қилишнинг асосий принципи бўлиб қоладиган «Умумевропа хонадони»ни амалда барпо этишни бошлаб юбориш билан баробардир.

1989 йил календари фақат шу воқеалар билан чекланмайди. Янги муҳим Совет — Америка учрашувлари, шу жумладан олий даражадаги учрашувлар бўлади, десак хато қилмасак керак. Қуролсизланиш соҳасидаги энг қийин масалани ҳал этиш — СССР ва АҚШ стратегик ҳужум қуролларининг тенг ярмини қисқартириш тўғрисида аҳдлашиб олишга умид бор. Программада Совет раҳбарининг Лондонга, Боннга, бошқа пойтахтларга сафари ҳам кўзда тутилган.

Воқеалар М. С. Горбачевнинг «Давр, ҳозирги дунёнинг реалликлари интернационал мулоқот ва музокара жараёнига умид қилишни талаб этмоқда» деган хулосаси тўғрилигини тасдиқламоқда. Биз бунга Совет раҳбари БМТда сўзлаган нутқида олға сурилган Совет Иттифоқининг янги ташаббуслари, жаҳонда янги тартиб ўрнатиш программаси бу жараённи кўп даражада кучайтирди, самарадор мулоқот учун муҳитни яхшилади, деб илова қилсак лоф қилмаган бўламиз.

Валентин ВАСИЛЕЦ.

Яхши ниятларни асрайлик

«Ҳозир биз Американинг Ливияга қарши янги ҳарбий операцияси арафасида эмасмизми!» — Францияда чиқадиган «Монд» газетаси қўйган бу саволни сўнгги вақтда дунёнинг турли мамлакатларидаги бошқа оммавий ахборот воситаларининг шарҳчилари ҳам ташвиш билан такрорламоқдалар.

Ташвишланиш учун ҳамма асослар бор: Қўшма Штатлар ҳозир Ўрта денгиз районида 200 та самолёт ва 25 минг ҳарбий хизматчиси бўлган 30 та ҳарбий кемани ушлаб турибди. Американдаги манбалар яқин кунларда Ливияга зарба урилишини айтмоқдалар. Бундай «жарроҳлик тадбири»ни оқлаш учун вашингтондагилар Ливияга қарши гўё у Триполи шаҳри яқинида заҳарли газ ишлаб чиқариш учун мўлжалланган химия комплексини қурмоқда, деган айбни қўймоқдалар. Ливия раҳбарияти бу корхонанинг тинч мақсадда, фармацевтика маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун қурилаётганига ишонч ҳосил қилиш мақсадида инспекция ўтказишни АҚШ маъмуриятига бир неча бор таклиф қилди. Бетараф мамлакатларнинг, шу жумладан Жазоирнинг вакиллари ана шу заводни бориб кўрдилар ва химия комплекси фақат дори-дармонлар ишлаб чиқаришга мўлжалланганлигини тасдиқладилар. Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатларнинг корчалонлари ҳам заводнинг ҳарбий мақсадга мўлжалланганлигини рад этмоқдалар, АҚШ эса уларни ана шу лойиҳага дахлдорликда айбламоқда.

Шу вақт ичида АҚШ Ўрта денгизда қуролли кучларни кўпайтириш билан боғлиқ асабийлик вазияти ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки фожиали натижалар бермоқда: Американинг «Жон Кеннеди» авианосецида жойлашган самолётлари 4 январь куни Ливиянинг иккита қирувчи самолётини уриб туширди, бу самолётлар Америкага «хавф» солган эмиш. АҚШнинг расмий кишилари буни «бошқа ишларга боғлиқ бўлмаган ёпиқ эпизод» дейишга шошилдилар. Ҳолбуки, бу воқеанинг Ливияга зарба бериш нияти билан бевосита боғлиқлиги кўриниб турибди. Яқиндагина тугаган йил ҳамманинг тан олишича, халқаро муносабатларнинг илиқланиши ва регионал можароларни бартараф этиш йўлида олға томон анча силжиш билан нишонланди. Мана шундай шароитда мустақил мамлакатга қарши қуролли ҳужум қилиш режалари тузилаётганлиги ҳайратга солади, холос. Шуни ҳам айтиш керакки, салкам уч йил олдин, 1986 йилда Қўшма Штатлар Ливияга қарши «жазо операцияси» пўписаларини амалга оширишига дунёда кўп одамлар ишонмаган эди, ўша «жазо операцияси» давомида тинч аҳоли ҳалок бўлди. Америка маъмурияти ҳозир ана шундай ваҳшиёна ҳаракатларни такрорлаб дунёни «совуқ уруш» ахлоқи ҳукм сурган даврга яна улоқтириб ташлаган, сўнгги вақтда тўпланган яхши ният ва ўзаро ишонч муносабатларини йўқ қилиб ташлаган бўлур эди. Бундай муносабатларни барпо этишда кўпгина мамлакатлар иштирок этишган.

Шу сабабли Қўшма Штатлар иттифоқчиларининг асосий кўпчилиги Вашингтоннинг муштумзўрликка зўр беришини қўллаб-қувватламаяпти. Бутун жаҳон ҳамжамияти сиёсий тафовутларни бартараф этиш воситаси сифатида қуролли ҳаракатларни рад этмоқда, бундай ҳаракатларни давлат терроризми сиёсатининг кўриниши деб ҳисобламоқда.

Виталий ЧУКСЕЕВ,
(ТАСС).

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

«Самарқанд ўпирилишдан чиқадими?»

Ана шундай сарлавҳа остида газетанинг ўтган йил 247-сонида танқидий мақола эълон қилинган эди. Ушбу материал юзасидан САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИдан қуйидаги жавоб хати олинди:

— Мақола Оқдарё, Жомбой ва Пайариқ район агросаноат бирлашмаларининг кенгашларида ва область агросаноат комитетининг коллегиясида муҳокама қилинди. Мақолада келтирилган фактлар асосан тасдиқланиб, у актуал ва фойдали, деб топилди. Дарҳақиқат, кейинги йилларда область хўжаликлари пахта тайёрлаш планларини бажармай келяпти. Масалан, ўтган йили план 95,4 процентдан нарига ўтмади. Ўртача ҳосилдорлик пландаги 27,1 ўрнига 25,4 процентни ташкил қилди. Бунга асосан Оқдарё, Иштихон, Жомбой, Пайариқ районлари хўжаликлари сабабдир. Чунки ушбу районлардаги суғориладиган катта-катта майдонларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва реконструкциялаш зарур. Етарли даражада ҳарорат тўпланмаётгани сабабли пахтага нисбатан ёнғоқ, сабзавот ва бошқа экинлардан кўпроқ даромад олиняпти.

Область агросаноат комитети коллегияси буларни ҳисобга олиб, комитет раисининг биринчи ўринбосарлари: С. Остонов ва Я. Ўроқовларга бир ойлик муддат билан Оқдарё, Жомбой, Пайариқ ва умуман етарли даражада ҳарорат тўплай олмаётган бошқа районларнинг бир қисм хўжаликларини бошқа соҳага ихтисослаштириш бўйича таклифларни тайёрлаш ҳамда бу таклифларни Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига тақдим этиш вазифаси топширилди. Шунга кўра 10-15 минг гектар майдонда ғўза ўрнига бошқа озуқа экинлари парваришлаш кўзда тутилади. 1989 йилда Жомбой, Оқдарё, Пайариқ ва Пастдарғом районларида эртапишар «Тошкент-6» ва «Қирғизистон-3» навларини 56 минг гектардан кўпроқ майдонда экиш мўлжалланмоқда. Бу, ўтган йилгидан 4 минг гектар кўп бўлади.

Область хўжаликларида тупроқда гумусни сақлаш бўйича муайян ишлар амалга оширилмоқда. Экин майдонларида беда, озуқа ва бошқа экинларни кўпайтириш ҳисобига ўтган йили пахта экилган гектарлар бирмунча камайтирилди. Пахта комплексида экинзорларни тартибга солиш вазифаси қўйилди. Шунда умумий салмоқли пахтазорлар 1990 йилга бориб 67 процентни, беда эса 25 процентни ташкил қилади.

Ҳар бир хўжаликда гўнгдан юксак самара билан фойдаланиш учун «Унумдорлик» отрядлари ташкил қилинмоқда. Улар ҳар йили 3 миллион тоннадан кўпроқ органик ўғитлар тайёрлайди ва далаларга чиқаради.

Ғўзаларнинг вилт билан касалланишига қарши кураш учун агротехника тадбирлар комплекси амалга оширилмоқда. Бунга вилтга чидамли навларни жорий қилиш, далалардаги ғўзапояларни йиғиштириб олиш ва ташиб чиқариш, ўғитлардан ва сувдан тўғри фойдаланиш, шудгорлашни эрта ўтказиш, гуллаш ва кўсак тугиш пайтида культивацияни чуқур ўтказмаслик йўли билан эришилади. Бу соҳада касалланган барча ерларнинг мелиоратив ҳолатини тезроқ яхшилаш масалаларини ҳал қилиш кўндаланг қўйилмоқда.

Ғўза уруғчилиги ишларини яхшилаш борасида ҳам тадбирлар кўрилмоқда. Ўтган йили декабрь ойида биринчи марта элита хўжаликлари уруғчиларининг икки кунлик семинари ўтказилди. Область агросаноат комитети коллегиясида «Хлопкопром» область ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори К. Розиқовга барча пахта заводлари иш якунларига кўра, пландан ташқари олинган даромадларни пахтакор хўжаликлар ўртасида тўғри тақсимлаш топширилди. Коллегия, шунингдек, ўзининг барча ишлаб чиқариш бўлинмаларида раҳбар кадрлар ва мутахассисларни синчиклаб танлаш ва жой-жойига қўйишни лозим деб топди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИдан олинган мактубда бундай дейилади:

— Мақола Самарқанд область сув хўжалиги ташкилотлари ходимларининг кенгайтирилган кенгашида кўриб чиқилди. Унда Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети вакиллари қатнашдилар. Кенгашда областга ажратилган катта маблағларни сарфлаш йўлларини қайта кўриб чиқиш масалалари муҳокама қилинди. Бунда эскидан суғориб келинган ерларни реконструкциялашга алоҳида эътибор берилди.

•*Шоиралар дафтаридан*

Гулчеҳра ЖЎРАЕВА

Қорабоғ

Олманинг ярми сен — Арманистон,
Олманинг ярмиси сен — Озарбайжон.
Бир жону бир тансан, жоним Қорабоғ,
Юзингга туширма, фақат қора доғ.

Ҳазар ҳам ўртада, ўртада Севан,
Кечанг ҳам ўртада, ўртада эртанг
Ўртада нону туз, ўртада шеванг,
Тафаккур ўртада, ўртада Ватан.

Ўртада икки дил, оташ муҳаббат
Фарзандлар ўртада, ўртада қондош,
Муаммо ўртада, ўртада меҳнат,
Нордон сўз ўртада, ўртада бардош.

Қўққисдан тушди-ку кулфат ўртага,
Вайрона ўртада, ўртада қурбон.
Етимлар кўз ёши, дарди ўртада,
Адоғсиз фарёду, ўртада фиғон.

Зилзила қўймади ҳеч кимни силаб,
Озар ҳам, арман ҳам офатнинг қули...
Ажал қафасидан қутқариб олди—
Дўстларнинг, дўстликнинг энг узун қўли.

Бошга қора рўмол солди мамлакат,
Қон берди, жон берди, нони беминнат,
У русми, украин, ўзбекми, авар
Ёрдам қўлларини чўзди баравар.

Сенинг жароҳатинг, қайғу ҳасратинг
Олам оғриғига зумда айланди.
«Дунё — Ереванга» кўк кўпригидан
Пўлат қуш карвони сенга шайланди.

Француз, ҳиндуми, арабми, ҳабаш
Юнонми, АҚШлик, хитоймн, япон —
Миллатлар бирлашди, сарҳадлар туташ
Дардингдан туғилди ягона инсон.

Жароҳат тузалар, тикланар ўлка,
Синган умрлар-у, яшар чаман боғ,
Юракдан ўчмагай аммо кўланка,
Сен ҳам унутмассан, буни Қорабоғ.

Олманинг ярмиси сен — Озарбайжон,
Олманинг ярмиси сен — Арманистон.
Бир жону бир тансан, жоним Қорабоғ
Юзингга туширма асло, қора доғ!

Эътибор ОХУНОВА

Юрагингда туғёндир, ўғлон

(АРМАН СОЛДАТИГА)

Спитак районининг Жрабер қишлоғига Совет Армияси сафларида йигитлик бурчини ўтаб бўлган солдат йигит қайтиб келди. У улғайган уйи ўрнида мудҳиш вайронани кўрди...

Хаёлларинг учдилар елдек,
Соғинчларинг тошдилар селдек,
Хумолардек сен учиб келдинг,
Пешвоз чиққан ҳижрондир, ўғлон.

Қаҳратонлар тош бўлиб қотди,
Сийнанг узра тиконлар ботди,
Сезмадинг тун ётди, тонг отди,
Юрагингда туғёндир, ўғлон.

Онанг қучоғ очиб кутмади,
Севиклигинг гуллар тутмади,
Оҳ, кимларни бу ер ютмади,
Дод сол, тошни ҳам ёндир, ўғлон.

Майли, тўйиб-тўйиб йиғлаб ол,
Бу ногиҳон, ўткинчи завол,
Сен эмассан мангу нолавор,
Она юртинг посбондир, ўғлон.

Оналикнинг миллати бўлмас,
Меҳри уммон — иллати бўлмас,
У бир гуҳар — қиммати бўлмас,
Жоним сенга бир жондир, ўғлон.

Елкангни тут, ғуссанг олайин,
Беқасам чопонлар солайин,
Мунис онанг бўлиб қолайин,
Бегоналик ёлғондир, ўғлон.

Нур тўшалган йўллардан юргин,
Гул тўшалган йўллардан юргин,
Афзаллардан афзалроқ кўргум,
Тутганим гул ва нондир, ўғлон.

Уйим тўри бўлсин сеники,
Кўнглим тўри бўлсин сеники,
Барча ҳасратларинг меники,
Бағрим сенга жаҳондир, ўғлон.

✦ ВЕТЕРАНЛАР, СИЗЛАР УЧУН

ШАФҚАТ ХИЗМАТИ

● Наманган район Дзержинский номли колхозда яшовчи ёлғиз қолган меҳнат ветеранлари С. Ўролова, Х. Расулева ва П. Ҳолиқова ажойиб совға олдилар. Уларнинг уйларини хўжалик ўз ҳисобидан ремонт қилиб, ёқилғи келтириб берди.

Наманган областидаги бошқа хўжаликларда ҳам ёлғиз яшовчи ветеранларнинг эҳтиёжларига эътибор билан қарамоқдалар. Чуст районидаги «Ленинград» колхозининг правлениеси водопровод ва табиий газни ветеранларнинг уйига биринчи навбатда ўтказиш тўғрисида ғамхўрлик қилди. Тўрақўрғон районидаги Карл Маркс номли колхозда эса ғамхўрликка муҳтож бўлган собиқ пахтакорларга моддий ёрдам бериш учун 14 минг сўмдан кўпроқ пул ажратилди. Область марказида ёлғиз яшовчи ўн беш қарияга пенсия нафақаси кўпайтирилди. Илгари моддий ёрдам олмаган йигирма кишига ойлик пенсиялар тайинланди.

Буларнинг ҳаммаси шаҳар ва район социал таъминот бўлимлари ҳузурида янгидан тузилган социал ёрдам бўлимлари хайрли фаолиятининг бошланиши, холос. Бундай бўлимлар областда ҳозирча саккизта, ҳозирги беш йилликнинг охиригача уларнинг ёнига яна ўн битта бўлим қўшилади. «Шафқат ходимлари» моддий мадад ва ёрдамга муҳтож қарияларни аниқлаш ва ҳисобга олиш билан шуғулланмоқда. Бўлимлар бундай рўйхатларни медицина муассасаларига, савдо ва маиший хизмат ташкилотларига юбормоқдалар, шунингдек, ветеранлар олдин ишлаган меҳнат коллективларига бу ҳақда эслатмоқдалар.

Р. БИЧУРИН, ЎзТАГ мухбири.

ТВ: ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА 9—15 ЯНВАРЬ

9 январь, душанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Грибовлик артистка». Бадиий фильм, 1 ва 2-серия. 11.20 — Янгиликлар. 11.30 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 12.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Концерт. 17.15 — Ҳужжатли фильм. 17.35 — Мультфильм. 18.35 — Саҳий кеча, хайрли кеча. 19.10 — Шеърият лаҳзалари. 19.15 — Телеочерк. 19.45 — Автопортрет. 20.30 — «Тоска» операси. 21.30 — Время. 22.05 — Операнинг давоми. 23.35 — Дунё воқеалари. 23.50 — Ҳужжатли фильм.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Болалар учун кўрсатув. 10.00 — Итальян тили. 10.30 — «Тўпни ирғита билиш» Фильм-спектакль. 12.00 — Музикали кўрсатув. 12.45 — Янгиликлар. 12.55 — Болалар учун фильм. 14.00 — Ҳужжатли фильм. 14.20 — Мусиқавий дам олиш онлари. 17.35 — Янгиликлар. 17.45 — Циркни ҳамма севади. 18.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 19.30 — Қирғизистон телевидениеснинг программаси. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 22.55 — Тонгги почта. 23.25 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.00 — Светафор. 16.00 — Фильм-концерт. 16.30 — Янги йил арча байрами. 17.40 — Фильм-концерт. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Агросаноат: тажриба ва муаммолар. 18.40 — Портретга чизги. 19.10 — Аҳолини рўйхатга олиш ҳисобчиси. 19.30 — Арманистон мусибати — ҳамманинг қайғуси. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Телефильм 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — «Ҳаётга қайтиш». Бадиий фильм, 1-серия.

УзТВ-II. 19.30 — Фильм-ревю. 20.30 — «Тошкент» студияси кўрсатади. 21.15 — Оқшом эртаклари. **Фрунзе.** 21.30 — Время. 22.05 — Жаштик кочеси. 22.45 — «Ҳаммаси одамларга қолади». Бадиий фильм.

10 январь, сешанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Кулаётган киши». Бадиий фильм, 1-серия. 10.20 — Концерт. 11.20 — Янгиликлар. 11.30 — Мультфильм. 12.30 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Қайта қуриш прожектори. 16.25 — Ҳужжатли фильмлар. 17.25 — Фильм-концерт. 17.50 — Янги йил арча байрами. 18.35 — Фан: назария, тажриба, практика. 19.20 — Дунё воқеалари 19.35 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — «Ҳокимият — Советларга». 20.15 — Мультфильм. 20.25 — Балет вариациялари. 21.00 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Матбуот билан учрашув. 22.30 — Резонанс. 24.00 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика 9.15 — Звездочка. 10.10 — Француз тили. 10.40 — Музикали фильм. 11.00 — Француз тили. 11.30 — «Машаққатлар оша юлдузлар сари». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 13.55 — Ҳужжатли фильм. 14.35 ва 17.35 — Янгиликлар. 17.45 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм, 1-серия. 19.05 — Концерт. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.50 — Концерт. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.50 — «Кимсиз Тореадор». 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм, 1-серия. 23.35 — Футбол. Ўртоқлик учрашуви.

УзТВ-I. 15.00 — Янгиликлар. 15.55 — «Дельфин ҳайқириғи». Бадиий фильм. 17.30 — Илмий-омабоп программа. 18.00 — Ёшлик. 19.20 — Концерт. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 — Ахборот. 20.50 — 1988 йилги механизаторлар социалистик мусобақаси ғолиблари — меҳмонимиз. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ҳаётга қайтиш». Бадиий фильм, 2-серия.

УзТВ-II. 19.20 — «Йўқолган исм». Бадиий фильм. 20.35 — «Тошкент» студияси кўрсатади. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Дардингга дармон бўлай». Бадиий фильм.

11 январь, чоршанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Кулаётган киши». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 11.30 — Янгиликлар. 11.40 — Мультконцерт. 12.20 — Лирик концерт. 12.55 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Сайловлар олдидан. 16.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.55 — Музикали хазина. 17.30 — Болалар соати. 18.30 — Тараққиёт. Ахборот. Реклама. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильмлар. 19.45 — Сиз бунга қодирсиз. 20.15 — «Кулаётган киши». Бадиий фильм. 1-серия 21.30 — Время. 22.05 — Сайловлар олдидан, 22.15 — Славьян ёзуви ва маданияти байрами. 23.25 — Фильм-концерт. 00.15 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Теварак-атроф билан танишиш. 9.55 — Ҳужжатли фильм. 10.05 — Немис тили. 10.55 — Рассом К. Васильев. 11.35 — Умумий биология. 12.05 — Немис тили. 13.05 — Янгиликлар. 13.15 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм. 1-серия. 14.30 — «Кит байрами». 14.55 — Ҳужжатли фильм. 17.35 — Янгиликлар. 17.45 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм. 2-серия. 19.00 — Ритмик гимнастика. 19.30 — А. Эйвен куйлайди. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Бадиий гимнастика. СССР чемпионати. 21.30 — Время. 22.05 — Сайловлар олдидан. 22.15 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм, 2-серия. 23.30 — Футбол. Халқаро турнир. СССР-I — АҚШ. 00.10 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.15 — «Кечмишларнинг ҳикояси бу». Бадиий фильм. 16.50 — Ҳужжатли фильм. 17.20 — Янги йил саргузашти. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Инсон ва қонун. 19.15 — Тилга эътибор. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Сайловлар олдидан. 22.15 — «Иқбол».

УзТВ-II. 19.30 — «Оқ бўрилар». Бадиий фильм. 21.05 — «Кубик». Тележурнал. 21.15 — Оқшом эртаклари. **Фрунзе.** 21.30 — Время. 22.05 — Сайловлар олдидан. 22.15 — «Ҳозирча бўйдоқман». Бадиий фильм.

12 январь, пайшанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Кулаётган киши». Бадиий фильм, 2 ва 3-сериялар. 11.40 — Янгиликлар. 11.50 — Болалар соати. 12.50 — Ҳужжатли фильм. 13.00 — Фильм концерт. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — «Вахтли дует». 16.50 — Ҳужжатли фильм. 17.20 — Салом, музика. 17.55 — Ҳужжатли фильм. 18.30 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — «Сени севаман, ҳаёт». 19.45 — «Ҳокимият —Советларга!» 20.15 — «Кулаётган киши». Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Бизнинг суронли давр». 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Фестиваллар. Конкурслар. Концертлар.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — Сиз яратган боғ. 11.35 — Физика. 12.05 — Испан тили. 13.05 — Янгиликлар. 13.15 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм, 2-серия. 14.30 — Концерт. 17.35 — Янгиликлар. 17.45 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм, 3-серия. 19.00 — Концерт. 19.35 — Ҳужжатли фильмлар. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — «Минг йил ва уч кун». Ҳужжатли фильм. 21.15 — Совет қўшиқларидан концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм, 3-серия. 23.30 — Баскетбол. Европа чемпионлари кубоги.

УзТВ-I. 15.00 — Болалар учун фильм. 16.35 — Телефильм. 16.45 — Эстетика асослари. 17.15 — «ШНО». Бадиий фильм. 17.30 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Озиқ-овқат программаси: ғаллакорларнинг муаммолари. 18.45 — Театр ва замон. 19.45 — Комсомол прожектори. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Янги йил учрашувлари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Янги йил учрашувлари (давоми).

УзТВ-II. 19.30 — «Уйимга ташриф буюр». Бадиий фильм. 20.45 — 102-мактаб ҳақида очерк. 21.05 — Телефильм. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Эркакли уй». Бадиий фильм.

13 январь, жума

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 «Кулаётган киши». Бадиий фильм, 3-серия. 10.30 — Концерт. 11.30 — Янгиликлар. 11.40 — Славьян ёзуви ва маданияти байрами. 12.50 — Халқ ижодиёти. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Болалар учун фильм. 17.35 — Ҳужжатли фильмлар. 18.15 — Концерт. 18.50 — Мультфильмлар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Интерсигнал. 20.00 — Шеърият лаҳзалари. 20.05 — «Кулаётган киши». Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Шундай бўлганди». 22.30 — «Детиктив ўйини». Телеспектакль. 23.45 — Нигоҳ.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика 9.15 — Илмий-оммабоп фильм 9.35 — Ўқув кўрсатуви. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — ПТУ ўқувчиларига. 11.35 — «Интерспектр». 12.05 — Инглиз тили. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — «Аэропортдаги воқеа». Бадиий фильм, 3-серия. 14.00 — Музикали кўрсатув. 14.55 — Ҳужжатли фильм. 17.35 — Янгиликлар. 17.45 — «Тўй». Бадиий фильм. 18.55 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Мультфильмлар. 19.55 — РСФСР шаҳарлари телестудияси. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Э. Москвитина чалади. 21.00 — Ритмик гимнастика. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Тўй». Бадиий фильм. 23.25 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.00 — «Қизлар ва оналар». Бадиий фильм. 16.30 — «Золушка». Балет. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Кинолавҳа. 18.20 — Концерт. 18.45 — Уруғчилик — саноат асосида. 19.15 — «Бизнинг Чингиз». 20.00 — Ахборот. 20.20 — Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Янги йил учрашувлари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Янги йил учрашувлари (давоми). 23.35 — «Маҳбубамга аталган уч лимон». Бадиий фильм.

УзТВ-II. 19.30 — Ҳужжатли фильмлар. 20.15 — Янги йил томошалари. 21.15 — Оқшом эртаклари. **Фрунзе.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Янги йил сайли. 22.55 — «Антон Ивановичнинг жаҳли чиқяпти». Бадиий фильм.

14 январь, шанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Концерт. 9.20 — Уй академияси. 9.50 — Инсон институти. 10.20 — Ҳужжатли фильм. 11.20 — Жаҳон халқларининг ижоди. 11.55 — Социализм мамлакатларида. 12.25 — Биз қандай дам оляпмиз. 13.00 — «Биз билан қол». 13.30 — Иттифоқдош республикалар киносанъати. 15.00 — Дунё воқеалари. 15.05 — Ҳайвонот оламида. 16.15 — Ёзувчи Б. Шергин ижоди. 17.20 — А. Папанов иштирок этган фильмлар. 18.35 — Халқаро программа. 19.35 — Эфирда музика. 20.30 — Янги йилнинг музикали оқшоми. 21.30 — Время. 22.05 — Телетомошабин ҳамроҳи. 22.20 — Янги йил музикали оқшомининг давоми. 00.20 — Телефельетон.

МТ-II. 8.30 — Гимнастика. 8.45 — Қишлоқ янгиликлари. 9.45 — Концерт. 10.30 — Ҳужжатли фильмлар. 11.10 — «Хурсандмиз, бахтлимиз, истеъдодлимиз». Бадиий фильм. 12.40 — Ворошиловград телевидение студиясининг программаси. 13.40 — Телемузикали абонемент. 14.50 — Болалар учун фильм. 16.15 — «Юрмала — 89». 18.45 — 16 ёшгача ва ундан катталар. 19.30 — Футбол. Профессионаллар учрашуви. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Миллатлараро муносабатлар: тарихий тажриба ва муаммолар. 21.30 — Время. 22.05 — «Конотоп жодугари». Телеспектакль 23.40 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 9.00 — «Ассалому алайкум!». 10.00 — Ёшлик. 11.00 — Хўжасизликка барҳам берайлик. 12.00 — «Подшо Петр ўз ҳабашини қандай уйлантиргани ҳақида қисса». Бадиий фильм. 13.35 — Замон ва маросимлар. 14.15 — Элга хизмат: талаб ва таклиф. 15.15 — «Биз танлаган йўллар». Очерк. 18.00 — Мультфильмлар. 18.30 — «Тенгдошлар». 19.15 — Санъат олами. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Наштар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳаёт қувончлари ва ташвишлари.

УзТВ-II. Душанба. 18.05 — Концерт. 18.45 — Жаҳон бир ҳафта ичида. 19.00 — Новости. 19.20 — «Замондош». 20.00 — Ахбор. 20.20 — Кинолавҳа. 20.30 — Телеинтеркеча. 21.30 — Время. 22.05 — «Кохи баланд».

15 январь, якшанба

МТ-I. 8.30 — Янгиликлар. 8.45 — Ритмик гимнастика. 9.15 — Спортлото. 9.30 — Нега ва нима учун? 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 — Тонгги почта. 12.00 — Саёҳатчилар клуби. 13.00 — Диққат қилинг! 14.30 — Музикали киоск. 15.00 — Здоровье. 15.50 — Жаҳоннинг йирик музейи. 16.25 — Ералаш. 16.55 — М. Эсонбоев театри. 17.30 — Қишлоқ янгиликлари. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — «Ўттиз уч». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Салом, доктор! 22.20 — Унутилмас оҳанглар. 23.50 — Янгиликлар.

МТ-II. 8.30 — Зарядкага сафланинг! 8.45 — «Тўй». Бадиий фильм. 9.55 — Ҳужжатли фильм. 10.15 — Янгра, гармон! 11.50 — Мультфильм. 12.00 — Саёҳатчилар клуби 13.00 — Ҳужжатли фильм. 13.30 — Хоккей. Миллий лига чемпионати. 15.30 — Таллиннинг музикали манзаралари. 15.30 — Мультфильмлар. 16.20 — Ҳужжатли фильм. 16.40 — «Юрмала-89». 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Сиз бунга қодирсиз. 21.30 — Время. 22.05 — Салом, доктор! 22.20 — «Татран пасторали». «Майор Земан билан содир бўлган ўттиз воқеа». Бадиий фильм. 23.45 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 9.00 — «Ассалому алайкум!». 10.00 — Қўшиғим жон-қўшиғим. 10.30 — Қувноқ стартлар. 11.15 — «Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари». Кинокомедия. 12.45 — Ёш спортчи, мактаби. 13.45 — Иккинчи истеъдод. 14.45 — СССР халқ депутатлари сайлови олдидан. 15.15 — Ота-оналар университети. 15.45 — Тошкент давлат консерваториясининг юбилей кечаси. 17.15 — Реклама. 17.35 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.20 — «Хотира». 19.00 — Оламга саёҳат. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Пазандалик сирлари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Санъат усталари. Ғ. Аъзамов.

УзТВ-II. Фрунзе. 15.35 — Мультфильм. 15.50 — Реклама. 16.00 — «Чайковский». Бадиий фильм, 1-, 2-сериялар. 18.30 — Ёшлар ижоди. 19.00 — Субъектив объектив. 19.20 — Илмий-оммабоп фильм. 20.10 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — «Кун бойдон қола бергиле» Телеспектакль.

ҚАНИКУЛ КУНЛАРИДА

✦ Мактаб ўқувчиларининг қишки таътил кунлари давом этаётир. Гидросозлар шаҳри — Советобод мактабларидаги байрам шодиёналари, айниқса, мароқли бўлмоқда. Қорбобо ва Қорқиз билан арча атрофидаги қизиқарли учрашувларда ўқувчиларнинг ўзлари фаол иштирок этишмоқда.

Суратда: шаҳардаги арча ёнида карнавал пайти.

Б. ЮСУПОВ фотоси. (ЎзТАГ).

• **СПОРТ**

ҒОЛИБЛАРНИ ШАРАФЛАШ

✦ «Пахтаобод» шаҳрида «Дўстлик» шиори билан қўшни областлар спортчиларининг спартакиадаси бўлиб ўтди.

Андижон области Пахтаобод райони қишлоқ спортчилари қардош Қирғизистон республикасининг Ўш областидан келган мусобақадошларини самимий кутиб олдилар. Спорт беллашуви чинакам байрамга айланиб кетди. Пахтаобод, Бозорқўрғон ва Ленин райони кучлиларининг баҳсида ғолиблар аниқланди.

Тош кўтариш мусобақалари катта таассурот қолдирди. Вазнларга кўра мезбонлардан — М. Мирзаолимов, В. Раҳмонов, С. Аҳмедов, меҳмонлардан эса, Т. Мамазаров ғолиблик шоҳсупасининг биринчи поғонасини эгаллашди. Мусобақа эгалари шахмат мусобақасининг ғолиби бўлишди. Айни чоғда улар кичик футболда ҳам бош совринни қўлга киритдилар. Қирғизистоннинг Ленин райони волейболчилари биринчи ўринни олишди.

Қардош республикалар бадиий ҳаваскорлик ансамблларининг ранг-баранг концерт программаси спорт беллашувига файз бағишлади.

ЯНА МАҒЛУБИЯТ

✦ ХОККЕЙ. «Динамо» (Рига) хоккейчилари океан ортидаги мусобақанинг навбатдаги босқичида ҳам имкониятни бой беришди. Улар Сент-Луис шаҳри командасига 0:5 ҳисобида ютқаздилар.

ЯНГИ УСТОЗЛАР

✦ ФУТБОЛ. Волгограднинг «Ротор» командасини олий лига мусобақаларига олиб чиққан В. Прокопенко бу йилги мавсумда Одессанинг «Черноморец» командасига устоз этиб тайинланди. Москванинг «Спартак» командасида иккинчи тренер бўлиб ишлаган П. Шубин эса «Ротор»га раҳбарлик қилади.

ТОМОШАНИ УЙГА ОЛИБ...

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ўтган йил сентябрь ойидаги қарорига мувофиқ республикада видеофильмлар ишлаб чиқариш ва прокати бўйича «Ўзбекистон видеомаркази» ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тузилди. Қуйида мухбиримизнинг Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари Т. Ғ. ШАМСИЕВ билан суҳбатини эътиборингизга ҳавола этамиз.

— Ҳар қандай янги ташкилот давр тақозоси билан юзага келади. «Ўзбекистон видеомаркази» ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам бундан истисно бўлмаса керак?

— Албатта. Лекин шуни айтиш керакки, бу ташкилот икки-уч йил аввал юзага келиши мумкин эди. Афсуски, бу ҳол фақат республикамиз учунгина эмас, балки бошқа қардош республикаларга ҳам тааллуқлидир. Аҳолининг видеокассеталарга ёзилган ранг-баранг томошаларга бўлган эҳтиёжи катта.

— Янги ташкилотнинг асосий вазифалари нималардан иборат?

— Республикада видеофильмлар ишлаб чиқариш ва видеопрограммаларни ижарага беришни ягона системага солишдан иборат. Турли соҳаларда ва ташкилотларда ривожланаётган видеосалонлар, видеозаллардаги ўзбошимчаликка барҳам бериш, ягона видеорепертуар ва видеобилетлар, видеофонд билан боғлиқ тадбирларни амалга ошириш, аҳолининг видеомаҳсулотларга бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондириш асосий вазифалардан саналади. Бир сўз билан айтганда, видео воситасида сиёсий тарбиявий ишни кучайтириш, меҳнаткашларни маънавий ва эстетик жиҳатдан тарбиялашдан иборат.

Хайрли ишга қўл урилди. Лекин видеофильмлар ишлаб чиқариш ва видеоаппаратлар соҳасида мамлакатимизда ибрат олса арзигулик тажриба тўпланмаганини эътироф этиш керак. Бугунги кунда республикамизнинг ҳамма областларида, ҚҚАССР ва Тошкент шаҳрида «Ўзбекистон видеомаркази»нинг бўлимлари тузиляпти.

— Янги йил арафасида эълон қилинган СССР Министрлар Советининг айрим кооперативлар фаолиятини тартибга солиш тўғрисидаги қароридан сўнг ўзига хос муаммолар юзага келган бўлса керак?

Янгиликдан хабарингиз борми?

— Кино ва видеокооперативлар фаолиятини батамом тугатиш масаласи узил-кесил ҳал қилинади. Лекин бу иш осонликча бўлмайди. Чунки давлат видеотекаларининг репертуари билан кооперативлар «бисотини» қиёслаб бўладими? Бу соҳага дахлдор ташкилотлар яқиндан ёрдам беришади, деган умиддамиз. Бундан ташқари давлат видеотармоғида ҳам хўжалик ҳисоби, ижара пудрати бўлгани учун ҳам кўплаб матлуботчилар ўз фаолиятини «Видеомарказ» қарамоғига ўтказиб, давом эттказиши мумкин.

— «Видеомарказ» қанақа фильмлар ишлаб чиқаради?

— Турли-туман. Чет элларга мўлжалланган этнографик картиналардан тортиб, муассаса, ташкилот ва ўқув юртларига мўлжалланган фильмларгача кўзда тутилган. Фильм-концертлар, узоқ ва яқин ўтмиш ҳақида ҳикоя қилувчи ленталар, республикамиз гўзал табиати, архитектураси, қадимий меъморчилиги ҳақида ҳам видеокассеталар бўлади. «Ўзбекфильм»да, Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студиясида ҳамда «Ўзбектелефильм»да яратилган энг яхши бадиий, ҳужжатли, мультипликацион фильмлар ҳам видеокасеталарга ўтказилади.

— Бундай юмушларни амалга ошириш, видеофильмларга бўлган истакни қондириш учун техник шароит етарлими?

— Гап шундаки, видеофильмларни суратга олувчи мураккаб ва қимматбаҳо аппаратлар асосан чет элларда чиқарилади. Уларни фақат валютага сотиб олиш мумкин. Бу эса ўзига хос муаммони вужудга келтиради.

— Мавжуд видеофильмлар ўзбек тилига дубляж қилинадими?

— Фақат ўзбек тилигагина эмас, балки қорақалпоқчага ҳам дубляж қилинади. Бошқа тилларга эса эҳтиёжга қараб амалга оширилади. Хулоса қилиб айтганда, «Ўзбекистон видеомаркази» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳар хил картиналар олиш мақсадида турли оммавий томошалар, конкурслар, фестиваллар ҳам уюштиради. Агар республика ижодий союзлари ҳамда ишимизга дахлдор ташкилотлар, қолаверса киноҳаваскорлар видеофильмлар ишлаб чиқариш ва уларнинг ижарасини йўлга қўйиш борасидаги ўз таклифларини билдирсалар мақсадга мувофиқ бўларди.

Редактор Ў. УСМОНОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-15-20, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.

Р. — 11511. Б. — 7. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12